PILDE DE POCĂINŢĂ

(Texte alese de
Înaltpreasfințitul Pimen,
Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților)

Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților
Suceava, 2012

pr. prof. drd. Dragoş Buta - redactor responsabil
pr. Vasile Diaconu - culegere text
prof. Gheorghe Giurcă - corector
Adrian Murea - machetare text

Cuvânt înainte

Dacă omul se lasă ușor prins în mrejele păcatelor, în schimb iese foarte greu din aceste curse.

Când diavolul ne întinde momeala păcatului, ne șoptește „să nu ne fie rușine să-l săvârșim, că e ceva firesc”. După ce l-am săvârșit, diavolul ne face să ne rușinăm atunci când vrem să mergem la preotul duhovnic să ne spovedim, gândind în sinea noastră ce va zice el atunci când ne vom mărturisi păcatele pe care le-am săvârșit? De aici vine greutatea, lupta duhovnicească atât de a părăsi păcatul cât, și, mai ales, de-al mărturisi preotului duhovnic. Dacă biruim în această luptă duhovnicească, dobândim cea mai mare bucurie sufletească, bucuria mântuirii la auzul cuvintelor rostite de preot în Sfânta Taină a Spovedaniei: „Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos, cu harul și cu iubirea Sa de oameni, să te ierte pe tine, fiule duhovnicesc (N), și să-ți lase ție toate păcatele. Iar eu, nevrednicul preot și duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert și te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin”.

Această bucurie a întoarcerii omului de la păcat este „și în cer”, după cum ne învață Mântuitorul Iisus Hristos în parabolele Sale: oaia cea pierdută, drahma cea pierdută și întorcerea fiului risipitor (*Luca* 15, 1-32).

Păcatul aduce necaz și strâmtorare (*Romani* 2, 9), aduce moartea (*Romani* 6, 23),

moartea sufletului. „Dumnezeu nu vrea moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la căile sale (căile păcatului -n.n.) și să fie viu” (*Iezechiel* 18, 23). Oricât de mari sau cât de multe ar fi păcatele noastre, Dumnezeu ni le iartă dacă ne căim din toată inima și le părăsim, și luând hotărârea de a ne sili să nu mai păcătuim. În paginile de față avem pilde de pocăință și iertarea păcatelor tocmai datorită pocăinței făcute cu o căință adâncă.

Noi, creștinii ortodocși, avem atâtea cuvinte care ne îndeamnă la căință. Astfel: rugăciunile de dimineață din care amintim doar câteva: „Doamne, primește-mă întru pocăință”, „Doamne, dă-mi lacrimi și aducere aminte de moarte și umilință”, „Doamne, dă-mi cuget curat, să-mi mărturisesc toate păcatele mele”; rugăciunile de seară în care mărturisim lui Dumnezeu păcatele pe care le-am făcut în cursul zilei, cerând iertare; apoi rugăciunile care fac parte din pravila noastră de fiecare zi: *Canonul de pocăință către Domnul nostru Iisus Hristos*, *Canonul de umilință* din *Acatistul Mântuitorului*, *Paraclisul Maicii Domnului*, *Canonul de rugăciune către îngerul păzitor* și, nu în ultimul rând, amintim de citirile, cântările și rugăciunile Sfintei Liturghii, precum și cele din cărțile de slujbă din rânduiala cultului Bisericii noastre Ortodoxe.

Toate acestea, dacă le citim și le ascultăm cu toată luarea-aminte, dobândim puterea sufletească și îndemnul la pocăință, alinare, bucurie și înălțare sufletească.

Dumnezeu să ne sporească râvna pentru căință prin care dobândim iertarea păcatelor și bucuria mântuirii!

† P I M E N

ARHIEPISCOP AL SUCEVEI ŞI RĂDĂUŢILOR

Cuvânt despre un călugăr ce s-a lepădat de Hristos, dar apoi, iar l-a mântuit pe el Dumnezeu[*]

Un frate se lupta mult cu păcatul desfrânării. Iar, întâmplându-i-se lui a trece pe lângă un sat din Egipt şi văzând o fată de slujitor la idoli, a poftit-o pe ea şi a zis tatălui ei: „Dă-mi-o mie pe ea, să-mi fie soţie”. Iar el i-a zis: „Nu pot să ţi-o dau, până nu voi întreba pe dumnezeul meu”. Deci a zis demonului: „Iată, un călugăr cere pe fiica mea, să i-o dau lui?” Iar demonul, răspunzând, i-a zis: „De se va lepăda de Hristosul lui şi de Botez şi de făgăduinţa călugărească, să i-o dai”. Iar călugărul de toate s-a lepădat. Şi îndată a văzut el, ca un porumbel ieşind din gura lui şi zburând la cer. Iar slujitorul la idoli, mergând la demon, i-a spus că, iată, s-a lepădat. Atunci diavolul i-a zis: „Să nu-i dai lui pe fiica ta de soţie, că Dumnezeul lui nu s-a depărtat de la dânsul, ci încă îi ajută lui”. Şi venind el la călugăr, i-a spus: „Nu pot să ţi-o dau pe ea, că Dumnezeul tău încă îţi ajută ţie şi nu S-a depărtat de la tine”. Şi, acestea auzindu-le, fratele a cugetat întru sine: „Dacă eu, ticălosul, chiar lepădându-mă de Dânsul şi de Botez şi de făgăduinţa călugărească, Bunul Dumnezeu tot îmi ajută mie, cât de mare este darul pe care mi l-a dat mie Dumnezeu”. Şi aşa, şi-a venit întru sine şi, abătându-se de acolo, s-a dus în pustie.

[*] Pagini alese din *Proloagele, Vieţile sfinţilor și cuvinte de învățătură*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova

Şi a mărturisit păcatul lui la un stareţ mare, iar stareţul i-a zis lui: „Să şezi cu mine în peşteră şi să posteşti trei săptămâni, mâncând numai la două zile, iar eu voi ruga pe Dumnezeu pentru tine”. Și mâhnindu-se stareţul pentru acest frate, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Rogu-mă Ţie, Doamne, dăruieşte-mi mie sufletul acesta şi primeşte pocăinţa lui”. Şi l-a ascultat Dumnezeu pe el. Apoi, sfârşindu-se a treia săptămână, a venit stareţul la frate şi l-a întrebat, zicând: „Oare văzut-ai ceva?”. Şi, răspunzând, fratele a zis: „Adevărat, am văzut un porumbel, zburând sus la înălţimea cerului şi deasupra capului meu stând”. Iar stareţul i-a zis lui: „Să crezi, luând aminte la tine însuţi, şi să te rogi lui Dumnezeu întotdeauna”. Iar la a doua săptămână, a venit stareţul la fratele, iarăşi, şi l-a întrebat pe el: „Oare văzut-ai ceva?”. Iar el a zis: „Am văzut un porumbel zburând pe lângă capul meu”. Şi i-a poruncit stareţul zicându-i: „Priveghează cu mintea şi te roagă!”. După aceea, iarăşi, a venit, sfârşindu-se săptămâna a treia, şi l-a întrebat pe el: „Ce lucru ai văzut?”. Iar el a zis: „Am văzut porumbelul că a zburat şi a stat deasupra capului meu şi am întins mâna ca să-l prind pe el, iar el, repezindu-se, a intrat în gura mea”. Apoi, a lăudat stareţul pe Dumnezeu şi a zis: „Iată, a primit Domnul pocăinţa ta, de acum să iei aminte la tine”. Iar fratele a zis: „Iată, de acum, împreună cu tine voi rămâne părinte, până ce voi muri”.

(16 ianuarie, pp. 56-57)

Cuvânt al Sfântului Efrem, despre cei ce în fiecare zi păcătuiesc şi în fiecare zi se pocăiesc

Până când, o, prietene, fiind stăpânit de vrăjmaşul, plăcerea lui o săvârşeşti? Până când, o, iubitule, slujeşti patimilor trupeşti, celor aducătoare de moarte ? Primeşte sfatul meu, că te face pe tine viu şi, curăţindu-ţi sufletul tău împreună şi trupul, apropie-te de Mântuitorul, Cel ce te vindecă pe tine, Care primeşte pe toţi cei ce se pocăiesc. Mare mântuire îţi va fi ţie dacă, deşteptându-te, nu te vei lenevi a veni la Dânsul. Că, dacă în unele zile greşeşti, iar în altele, iarăşi zideşti, dacă pierzi, risipeşti şi iarăşi aduni, apoi asemenea eşti cu copiii. Cel ce singur se împiedică de o piatră, se poticneşte şi cade, şi, dacă face a doua oară aşa, acela este orb şi fără minte. Deci, aceasta să o ai în inima ta şi aleargă la pocăinţă cu osârdie şi roagă-L pe Cel ce te-a zidit pe tine. Fii smerit şi umil, flămând şi în suspine pătimind durerea pentru cele trecute, păzindu-te şi luând aminte la cele de aici înainte ale vieţii tale.

Că aşa, oarecând, şi Zaheu vameşul s-a mântuit, aşa iarăşi şi Matei rob al lui Hristos s-a arătat. La fel şi desfrânata, căzând la picioarele Mântuitorului, şi-a dezlegat împletiturile părului şi i-a şters picioarele cu părul capului şi, aşa, a ieşit din groapa patimilor. Aşa şi tu pleacă-ţi grumazul pe genunchi şi te arată umil şi cu aceasta te vei mântui. Vezi cetatea Sodomei şi a

Gomorei, a neamului celui nesupus şi spurcat. Fugi de acel neam necurat, asupra căruia Dumnezeu a plouat cu foc şi pucioasă şi a ars toată cetatea lor. Vezi limpezirea cetăţii Ninive şi înflorirea ei cea frumoasă. Că ea fusese plină de păcate şi de răutăţi, încât poruncise Domnul ca să o piardă, dar, după ce a văzut pe niniviteni în saci şi în cenuşă umblând, în foamete şi în sete pedepsindu-se, tremurând şi de frică cuprinzându-se, din toate părţile în plângere, unul pe altul tânguindu-se, cei slobozi, robii, cei bogaţi, săracii, stăpânii şi dregătorii, bătrânii şi tinerii, împreună cu pruncii, S-a milostivit spre ei, i-a miluit şi i-a mântuit. Judecata, pe care o poruncise Domnul ca să o ia ei, a schimbat-o. Şi aşa, din cei păcătoşi, pe cei nesupuşi îi munceşte, iar pe cei ascultători, nu-i lasă să piară fără să-i chinuie. Sârguieşte-te, deci, ca să te pocăieşti şi te vei mântui.

Gata este Dumnezeu spre milă şi spre vindecare, grabnic spre ajutor, osârdnic spre izbăvire, celor ce cer le dă şi celor ce bat le deschide. Celui ce se roagă îi dă iertare, tinde daruri celui ce-i trebuie şi nu le cruţă pentru cela ce caută, nu respinge pe cei căzuţi, ci spre mântuire îi trage. Dăruieşte dezlegarea celor ce cer, ceartă pe cei ce nu ascultă. Poticnitu-te-ai, deşteaptă-te; ai căzut, scoală-te; roagă-te şi cere; cazi, năzuieşte, caută pe Cel ce voieşte să te mântuiască, trezeşte-te ca să nu cazi iarăşi, iar de vei şi cădea, să te scoli din nou. Doborât fiind, îndreptează-te, iar de ai greşit, întoarce-te. Iar, după ce te-ai vindecat, poartă-te sănătos

totdeauna, şi, dacă te-ai mântuit, fereşte-te de boala de care ai fost biruit, ca să nu te ardă focul pe care abia l-ai stins. Să nu cazi în spurcăciunea din care te-ai ridicat. Să nu te asemeni porcilor, care se bucură de spurcăciune. Să nu te asemeni câinilor, care îşi mănâncă murdăriile. Că nimeni, punându-şi mâinile pe plug şi căutând înapoi, nu va fi îndreptat în Împărăţia cerurilor. Nimeni, după ce se spală şi iarăşi aleargă la spurcăciune, nu se face curat.

Unul este Hristos, una credinţa, unul este darul, una este patima, una moartea, una învierea. Şi nu se cade Celui ce S-a junghiat, iarăşi să Se mai jertfească, nici altă izbăvire să se mai facă pentru tine. Slobozitu-te-ai, apoi nu te mai face rob, prin voia ta. Spălatu-te-ai, nu te mai spurca iarăşi.

Peste fire, în păcate aflându-te, să nu deznădăjduieşti nicidecum, fără numai să te pocăieşti şi te vei mântui. Întru Iisus Hristos Domnul nostru, a Căruia este slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

(29 ianuarie, pp. 103-104)

Cuvânt despre neiertarea păcatelor fără canon

Un preot oarecare ce venise din insula Cipru, ne-a spus un lucru în acest fel zicând: „O

femeie se îndeletnicea cu descântece şi vrăji şi o rugase cineva să-i facă lui o vrajă pentru altul, ca să-l tragă pe acela la a lui voie. Deci femeia aceea ce se îndeletnicea cu răutăţi a trimis îndată la dânsul doi demoni vrând să-i facă pe voie. Dar acei spurcaţi demoni ducându-se s-au întors fără de nicio ispravă. Şi întrebându-i cea care îi trimisese spre acea răutate, demonii i-au spus ei pricina zicând: - Noi aflându-l pe acela sub canon n-am îndrăznit nici a ne apropia de el, că se mărturisise acela la preotul duhovnic şi de la dânsul canon luase, precum poruncesc dumnezeieştile rânduieli.

După aceea i-a întrebat femeia: - Oare cu toţi cei ce au canon vi se întâmplă aşa? Iar ei au zis către dânsa: - Ba nu, ci numai cu aceia cărora le dă canon un preot care îi învaţă din Legea lui Dumnezeu şi din *Scripturi* şi din acestea le dă porunci. Şi pentru aceasta nu îndrăznim să ne apropiem, fiindcă ne temem de Legea lui Dumnezeu. Iar de cei care învaţă şi dau canoane de la sine, de unii ca aceia nu ne temem şi nu fugim nicidecum. Deci, femeia acestea auzindu-le de la dracii cei necuraţi, nădăjduind în buna învăţătură a preotului, degrabă alergând s-a apropiat de dânsul şi, pe toate ale sale mărturisindu-le, cerea canon. Însă preotul cruţând-o nu-i punea asupra ei canoanele ce i se cădeau după pravilă. Iar ea se ruga zicând: Nu mă cruţa nicidecum, ci după Legea lui Dumnezeu şi cu dumnezeieştile *Scripturi* să mă judeci, pentru că de acestea au mărturisit dracii că se tem. Deci i-a dat ei preotul poruncă şi

canon. Şi de atunci s-a înţelepţit femeia cu darul lui Hristos”.

Acestea le-a spus acel preot care însuşi aflase unele ca acestea. Şi de atunci preotul şi mai cu pază încă învăţa şi poruncea din dumnezeieştile *Scripturi*, iar nu după a lui voie. Această întâmplare se aseamănă cu cea scrisă în *Pateric* despre bătrânul ce a avut tată un slujitor la idoli şi a auzit de la demoni şi chiar de la însuşi domnul lor despre înălţimea vieţii călugăreşti şi de atunci a început nădăjduindu-se să se apropie de viaţa călugărilor.

(24 martie, pp. 70-71)

Cuvânt pentru a mărturisi păcatele la preoţi

Deci, de vei afla un bărbat duhovnicesc şi iscusit, care ar putea să te tămăduiască, fără de ruşinare să te mărturiseşti lui, ca lui Dumnezeu şi nu ca omului. Că a zis *Scriptura*: „Cel înţelept nu se ruşinează de sufletul său, că este ruşine care aduce păcatul şi este ruşine care mântuieşte păcatul”. Să urmezi femeii celei din Samaria şi noi, asemenea cu ea, să nu ne ruşinăm a mărturisi păcatele noastre. Că, dacă ne vom ruşina de a noastră mântuire şi nu ne vom descoperi la preoţi păcatele noastre, apoi, în ziua cea înfricoşătoare, nu înaintea unui om

sau înaintea a doi, ci a toată lumea se vor vădi păcatele noastre. Dumnezeului nostru slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

(3 aprilie, p. 644)

Cuvânt al aceluiaşi Anastasie egumenul, despre mărturisirea păcatelor

Bine este cu adevărat şi de folos, ca să ne mărturisim păcatele, însă, la părinţi duhovniceşti iscusiţi, iar nu la preoţi simpli şi neiscusiţi, nedestoinici a folosi un lucru ca acesta. Ca nu cumva, prin dragostea lor cea nefolositoare şi prin canonul dat fără iscusinţă, să păgubească pe cela ce vine la spovedanie şi nefolositor şi leneş să-l facă. Deci, de vei afla un om duhovnicesc, care să poată să te îndrumeze pe tine, să nu te ruşinezi să te mărturiseşti la el, ca lui Dumnezeu, iar nu ca la un om. Că a zis unul din Sfinţi: „Cel înţelept în sufletul său, nu se ruşinează de căderea sa şi nu se sfieşte şi nici nu se sminteşte a-şi mărturisi păcatele sale”. Că, zice Sfântul Ioan Teologul: „Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios şi drept, ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească pe noi de toată nedreptatea” (*I Ioan* 1, 9).

[…]

Drept aceea, ca un om ce eşti, la om să te mărturiseşti, iar Dumnezeu, printr-însul întorcându-te şi învăţându-te, te va ierta ca şi pe David, prin Natan. Drept aceea şi zice: „Să mă întoarcă pe mine cei ce se tem de Tine, Doamne, şi cei ce cunosc mărturiile Tale. Certa-mă-va dreptul cu milă şi mă va mustra”. Pentru că preoţii sunt slugi ale lui Dumnezeu şi împreună vieţuitori cu îngerii şi dătători de mântuire. Iar aceasta şi Apostolul o zicea: „Aşa să ne socotiţi pe noi, ca pe nişte slugi ale lui Hristos şi iconomi ai tainelor lui Dumnezeu”. Că om pe om ajută, mustrându-l prin învăţătură spre pocăinţă, iar Dumnezeu curăţeşte păcatele celor ce se pocăiesc şi mai mult nu le pomeneşte. Pentru că a zis: „Spuneţi tu, mai întâi, păcatele tale, ca să te îndreptezi”.

Dumnezeului nostru slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(20 aprilie, p. 692)

Pomenirea Sfântului Varvar, care a fost mai înainte tâlhar şi, prin mare pocăinţă, a plăcut lui Dumnezeu

Acest fericit Varvar a fost mai înainte tâlhar cumplit, în părţile Lucaniei şi mult sânge omenesc a vărsat. Şi nu putea nimeni să-l

prindă, nici să i se împotrivească lui, că era tare cu trupul. Iar bunul şi iubitorul de oameni Dumnezeu, Cel ce nu voieşte moartea păcătosului, ci voieşte să se mântuiască toţi, precum oarecând pe Pavel, aşa şi pe acesta l-a chemat cu purtarea Sa de grijă cea minunată. Că, şezând acesta într-o vreme în peşteră şi privind la mulţimea aurului adunat din tâlhărie, s-a atins de inima lui darul lui Dumnezeu, care duce la pocăinţă pe cel păcătos. Deci, tâlharul umilindu-se cu sufletul şi aducându-şi aminte de înfricoşătoarea judecată a lui Dumnezeu, a început a plânge, zicând întru sine: „Vai mie, păcătosului, ce am făcut, mult sânge omenesc am vărsat şi pe multe femei cu păcatul cel trupesc le-am întinat, averile străine le-am răpit şi multe răutăţi am făcut. Şi astăzi sau mâine voi muri, iar cele ce le-am câştigat ale cui vor fi?” Şi iarăşi a zis: „Ştiu că pe tâlharul cel de demult, l-a primit Hristos întru milostivirea Sa; apoi, şi pe mine, de mă voi pocăi, mă va primi. Deci, mă pocăiesc şi doresc şi caut milostivirea Sa”.

Aceasta zicând-o întru sine, s-a sculat şi n-a spus nimic însoţitorilor săi, ci, luându-şi sabia sa pe sub haină şi lăsând toate, s-a dus noaptea în satul cel mai apropiat, în care era o biserică. Şi a intrat în acea biserică, la vremea cântării Utreniei, iar, după Utrenie, a căzut la picioarele preotului cu lacrimi, zicând: „Părinte sfinţit, pe mine păcătosul cel pierdut, care am venit la sfinţia ta, nu mă lepăda, că voiesc să mă pocăiesc de toate răutăţile cele făcute de mine”. Iar preotul, ridicându-l pe el de la pământ, l-a

dus la Sfântul Altar şi i-a zis: „Spune, fiule, înaintea lui Dumnezeu cele făcute de tine, iar eu, smeritul, martor voi fi mărturisirii şi pocăinţei tale”. Şi a zis cel ce se pocăia: „Eu, părinte, sunt Varvar tâlharul, de care şi tu, precum mi se pare, ai auzit. Că m-am umplut de multe păcate, de necurăţii trupeşti, de jefuiri şi de ucideri, pentru că am ucis ca la trei sute de suflete, între acestea încă şi pe doi preoţi i-am pierdut cu sabia, fiindcă nu voiau să mă primească pe mine la pocăinţă. Şi acum, tu, părinte, dacă ştii că mă va primi Dumnezeu pe mine, cel ce mă pocăiesc, apoi leagă-mi rănile mele cu dumnezeieştile porunci, precum voieşti. Iar de nu, luând această sabie a mea, porunceşte să mă ucidă cineva cu ea”. Iar preotul i-a zis lui: „Fiule, nu este păcat care să biruiască milostivirea lui Dumnezeu, dacă nu deznădăjduieşti, ci, să mergi la casa mea şi ce-ţi va porunci ţie, tu să împlineşti cu fapta”.

Deci, ieşind din biserică, preotul a luat aminte şi a văzut pe Varvar târându-se pe coate şi în genunchi după dânsul şi a zis către el: „De ce faci aceasta, fiule?” Zis-a Varvar: „Părinte, m-am aruncat la pământ, înaintea Domnului Dumnezeului meu, împreună cu păcatele mele şi nu mă voi ridica de la pământ, până ce nu mi se vor ierta mie toate faptele cele rele”. Zis-a lui preotul: „Fiule, te făgăduieşti, de bună voie, lui Dumnezeu, la aceasta? Atunci păzeşte făgăduiala şi se vor ierta ţie toate”. Iar, după ce au mers acasă, iarăşi a zis către dânsul preotul: „Iată, fiule, copiii mei şi slugile mele şi

dobitoacele şi câinii. Cu care voieşti să fii asemenea, ca împreună cu aceia să primeşti hrană?”. Zis-a Varvar: „Eu, părinte, gândesc că nici cu câinii nu sunt asemenea, însă, pentru nevoia cea trupească, ca unul ce are trebuinţă de hrană, cu câinii să mă rânduieşti, să gust hrană şi afară să petrec, fără de acoperământ, în toate zilele şi nopţile”. Zis-a preotul: „Fă, dar, aşa, fiule, precum grăieşti înaintea lui Dumnezeu şi să nădăjduieşti în milostivirea Lui cea mare”. Şi a petrecut aşa Varvar, la preotul acela, trei ani, ca animalul cel cu patru picioare, pe coate şi în genunchi târându-se şi nici nu se scula de la pământ, nevrednic socotindu-se a fi împreună cu oamenii, ci, împreună cu animalele şi cu câinii mânca şi cu ei afară sălăşuia, ziua şi noaptea.

Iar, după al treilea an, a zis către dânsul preotul: „De acum, fiule, să încetezi a te hrăni cu câinii, pentru că s-a milostivit spre tine Domnul”. Şi a zis Varvar: „Vreau încă să pasc, ca animalele”. Şi a zis către dânsul preotul: „Fiule, Dumnezeu vede şi această făgăduinţă a ta, pe care o faci Lui, din smerenia ta, vrând să pătimeşti, aşa, pentru păcatele tale”. Şi a ieşit Varvar cu animalele afară din sat cu verdeţuri crude hrănindu-se. Şi, ajungând la o dumbravă, a petrecut acolo doisprezece ani, gol cu trupul, nici o zdreanţă având pe dânsul, şi s-a făcut trupul lui ca scoarţa finicului, arzându-se de zăduful soarelui, crăpându-se de ger, şi înnegrindu-se ca şi cărbunele; şi s-a făcut fericitul Varvar mucenic de bună voie. Iar, după ce s-au împlinit cei doisprezece ani ai pătimirii lui în pustie, i s-a

făcut lui înştiinţare, prin dumnezeiasca descoperire, de iertarea păcatelor lui, şi că îşi va sfârşi, muceniceşte, prin sânge, nevoinţa pocăinţei lui.

Deci, umblând el odată prin dumbravă, s-a apropiat de un drum, unde opriseră nişte neguţători. Aceia, socotind că se apropie vreo fiară, neştiind ce era în iarba înaltă, au luat arcurile lor cele încordate şi au tras într-însul, lovindu-l cu trei săgeţi. Iar, după ce s-au apropiat de el, au văzut pe omul cel săgetat de dânşii şi s-au înspăimântat. Iar el, îndemnându-i să nu se teamă, nici să se necăjească, le-a spus toate despre sine şi le-a poruncit să spună, despre sfârşitul lui, preotului din satul acela. Aceasta zicând-o, şi-a dat sufletul său în mâinile lui Dumnezeu.

Şi preotul, înştiinţându-se de aceasta de acei neguţători, a mers acolo şi a văzut trupul fericitului Varvar strălucind ca o lumină şi, făcând tânguirea cea obişnuită deasupra mortului, l-a îngropat pe el, acolo, în acelaşi loc, unde a fost ucis. După aceea, au început a se face la mormântul lui tămăduiri de toate neputinţele. Iar, după câţiva ani, adunându-se poporul cu preotul, au descoperit mormântul şi au aflat trupul Sfântului nu numai nestricat, ci şi mir de tămăduiri izvorând. Şi, minunându-se, au preaslăvit pe Dumnezeu şi au adus acele cinstite moaşte ale Sfântului Varvar, cu mare cinste, în satul lor şi în biserică l-au pus, mirându-se de minunata lui iubire de oameni şi milostivire a lui Hristos, Dumnezeul nostru, Căruia, împreună cu

Tatăl şi cu Duhul Sfânt, se cuvine cinste şi slavă în veci. Amin.

(6 mai, pp. 17-19)

Învăţătură despre viaţă, moarte şi judecată

Să avem grijă, fraţilor, că mai înainte de moarte, să ne pocăim de păcatele noastre şi să ne gătim spre ieşirea sufletelor noastre. Că lumea aceasta trece şi slava ei piere. Că va veni Domnul cu oştile cereşti, la judecată, să răsplătească fiecărui om, după faptele lui: drepţilor, adică viaţa veşnică dăruindu-le, iar păcătoşilor, osânda cea veşnică, focul cel nestins şi întunericul cel fără de sfârşit împărţindu-le lor. De aceasta, fraţilor, să ne sârguim a scăpa, iar

împreună cu drepţii, să avem parte a ne încununa, pe Dumnezeu slăvindu-L, în bucurie şi împlinire şi în lumina cea neînserată. A Căruia este slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

(12 mai, p. 45)

Cuvânt despre beţie şi despre pocăinţă

Vă rog, pe voi, toţi oamenii, cei ce voiţi a vă pocăi către Dumnezeu, să vă păziţi de vinul cel mult, că el aţâţă poftele în oameni şi izgoneşte din suflete frica de Dumnezeu. Cereţi de la Dumnezeu să vă dăruiască vouă frica Sa, care să izgonească din suflete poftele cele ce vă încearcă şi vor să vă despartă pe voi de Dânsul.

Ia aminte la tine, de-ţi va zice ţie gândul că fratele tău are ceva împotriva ta, să nu zăboveşti, ci, mergând la el, te împacă şi, de vei avea vreun gând asupra lui, iartă-i lui, cu umilinţă, şi să nu fii aspru cu el. Că toţi suntem îndemnaţi de aceeaşi pizmă drăcească să ţinem mânia asupra fratelui nostru. Dar nouă ni s-a poruncit ca totdeauna să ne smerim înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor. Iar de sărăcia cea mare să nu ne îngrijim, ci să ne încredinţăm lui Dumnezeu cu toată inima.

(17 mai, p. 58)

Cuvânt din Pateric

Un frate, cândva, a mers la pârâu să ia apă şi a găsit acolo o femeie, spălând cămăşi în pârâu şi, prin lucrarea diavolului, îndată a căzut cu ea în păcatul desfrânării. Şi, după săvârşirea păcatului, luând apă în vasul său, a plecat să meargă la chilia sa şi, mergând spre chilie cu apa şi vrând diavolul să-l arunce pe el în deznădejde, îi aducea lui gânduri rele în mintea sa, zicându-i aşa: „O, ticălosule, pentru ce mai mergi tu acum la chilia ta, după ce ai făcut un păcat atât de mare şi ai mâniat pe Dumnezeu, încât nu mai este nicio nădejde de mântuirea ta, ci, mai bine, de acum, du-te în lume”. Iar fratele, cunoscând că aceste gânduri sunt sfaturi ale vrăjmaşului, care vrea, până la sfârşit, să-l înşele şi să-l piardă pe om, a zis către acele gânduri: „De unde aţi venit voi la mine ca să mă îndemnaţi să deznădăjduiesc şi să mă duc în lume? Nu vă ascult pe voi, nici nu voi face după sfatul vostru. Şi, chiar dacă am greşit, iarăşi este pocăinţă şi milostivirea lui Dumnezeu este pururea gata”. Şi aşa, mergând la chilia lui, stătea în linişte, rugându-se lui Dumnezeu şi păzindu-şi rânduiala sa nesmintită, după obiceiul său, rugându-se lui Dumnezeu, cu lacrimi, cu plângere şi cu suspine, pentru iertarea păcatului său.

Iar Domnul Dumnezeu, văzând pocăinţa lui, a descoperit aceasta unui părinte bătrân, ce era aproape cu chilia de dânsul, zicându-i aşa:

„Fratele a căzut şi iar s-a ridicat şi, îmbărbătându-se, a biruit”. Iar bătrânul, înţelegând aceasta, despre acel frate, a mers la dânsul şi l-a întrebat pe el, zicând: „Fiule, cum petreci?” Răspuns-a lui fratele: „Bine, cu rugăciunile tale”. Zis-a lui bătrânul: „Nu ţi s-a întâmplat ţie ceva, vreo ispită oarecare, în aceste zile?” Zis-a fratele: „Nu, părinte”. Zis-a lui bătrânul: „Fiule, nu tăinui de mine ceea ce ţi s-a întâmplat ţie, că Dumnezeu mi-a arătat mie că ai căzut, dar, ridicându-te, ai biruit”. Atunci, fratele i-a spus lui toată întâmplarea, precum s-a petrecut. Iar bătrânul i-a spus lui: „Cu adevărat socotinţa şi priceperea ta, fiule, au risipit şi au surpat puterea vrăjmaşului”. Şi aşa a mers bătrânul la chilie sa, iar fratele a petrecut în pocăinţă toate zilele vieţii sale; şi, aşa, prin pocăinţa sa, s-a mântuit. Dumnezeului nostru, slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

(21 mai, pp. 75-76)

Cuvânt din Pateric, despre un pustnic, care a greşit şi s-a pocăit

Spunea Ava Pafnutie: „Am gândit odată să mă duc în pustie, doar voi afla vreun om slujind lui Hristos. Şi ducându-mă treizeci de zile, am aflat o peşteră şi urmă de om spre ea şi m-am bucurat. Şi, apropiindu-mă de peşteră, am intrat

înăuntru şi, neaflând pe nimeni, am zis: Un rob al lui Dumnezeu poate să fie aici. Deci, când se apropia ziua de sfârşit, am văzut nişte cămile apropiindu-se şi împreună cu ele, pe un rob al lui Dumnezeu. Iar, după ce s-a apropiat de mine, socotindu-mă că sunt duh, a stat la rugăciune, pentru că multe ispite suferise de la draci, precum mai pe urmă mi-a spus. Deci, eu cunoscând de ce se ruga, i-am zis: Om sunt, robule al lui Dumnezeu, vezi mâinile mele şi le pipăie, că sunt carne şi sânge. Apoi, după ce a zis „Amin", văzându-mă, s-a mângâiat. Şi, luându-mă, m-a dus în peşteră şi m-a întrebat: Cum ai venit aici? Iar eu am zis: Să caut pe vreun rob al lui Dumnezeu în pustia aceasta şi, iată, nu m-a lipsit pe mine Domnul de dorirea mea. Şi l-am întrebat şi eu pe el, zicând: Cum ai venit aici? Şi câţi ani ai? Şi cu ce te hrăneşti? Şi, cum nu ai trebuinţă de haină? Iar el a zis: Eu, părinte, am fost în mănăstire, sub povăţuirea unui egumen şi aveam lucrul ţesătoriei. Deci, mi-a venit mie un gând, zicându-mi să ies şi să petrec singur şi voi putea să iau mai multă plată, din ostenelile muncii mele. Apoi, după ce am ieşit din mănăstire, mi-am făcut o chilie şi multă avere adunasem, pe care mă nevoiam de o împărţeam la săraci şi la străini. Însă vrăjmaşul diavol mă pizmuia pe mine, precum asupra tuturor de-a pururea se luptă şi se sârguia să-mi răstoarne ostenelile mele. Deci, a venit o femeie, rugându-mi-se mie ca să-i lucrez o pânză, şi eu isprăvind-o pe aceasta, i-am dat-o ei. Încă s-a silit să-i mai lucrez şi pe a doua. Apoi, după ce

m-am obişnuit eu cu dânsa, am luat îndrăzneală mai multă şi până la urmă am păcătuit cu dânsa. Şi am petrecut cu dânsa trei luni. Căzând în păcate, m-am gândit, că astăzi sau mâine mă va ajunge moartea şi voi moşteni osânda cea veşnică. Şi aşa, părăsind-o în taină, am fugit în pustia aceasta, lăsându-mi toată averea femeii. Iar după ce am venit aici, în peştera acesta, am aflat un izvor şi finicul care are douăsprezece ramuri şi în fiecare lună rodeşte câte o ramură, care îmi ajunge treizeci de zile, apoi se coace şi alta. Iar după mulţi ani, mi-a crescut mie părul, care mi s-a făcut acoperământ trupului. Deci, iarăşi l-am întrebat: Când ai venit aici întâi, oare greu îţi era ţie? Şi mi-a zis: La început slăbeam mult, încât cădeam jos la pământ de durerea pântecelui şi nu puteam să fac rugăciune stând, ci zăceam în peşteră pe pământ, în multă întristare şi multă chinuire, că nu puteam să ies nici afară din peşteră. Iar, după aceasta, am văzut un bărbat intrând şi zicându-mi mie: Ce te doare? Iar eu abia i-am putut răspunde şi i-am spus lui: Pântecele mă doare. Mi-a zis el: Unde te doare? Şi i-am arătat. Iar el, îndreptându-şi degetele mâinii sale, a tăiat locul acela cu un cuţit ascuţit şi scoţându-mi rărunchii, mi-a arătat nişte carne putredă şi ştergându-i cu mâna iar i-a pus înăuntru. Şi, ungând cu mâna locul, mi-a zis mie: Iată, te-ai făcut sănătos, slujeşte de acum Stăpânului Hristos, precum se cade. Şi de atunci m-am vindecat şi aşa vieţuiesc aici, fără osteneală. Deci eu l-am rugat mult pe el de nu cumva aş putea petrece aproape de acea

peşteră. Iar el mi-a zis mie: Nu vei putea suferi ispitele dracilor. Apoi l-am rugat ca să-mi facă rugăciune. Şi după aceasta, depărtându-se de mine, nu l-am mai văzut”. Dumnezeului nostru slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

(3 iunie, pp. 10-11)

Cuvânt din Pateric, despre pocăinţă

Un frate, biruindu-se de desfrânare, în toate zilele săvârşea păcatul şi în toate zilele îmblânzea pe Stăpânul, cu lacrimi şi rugăciuni. Şi aşa făcând el, amăgindu-se de obiceiul cel rău, săvârşea păcatul. Apoi, iarăşi după săvârşirea păcatului, se ducea la biserică şi, văzând cinstitul chip al Domnului nostru Iisus Hristos, se arunca înaintea lui, cu amare lacrimi zicând: „Miluieşte-mă, Doamne, şi ridică de la mine această vicleană ispită, că mă trudeşte cumplit şi mă răneşte cu amărăciunea dezmierdărilor. Că nu am obraz, Stăpâne, a căuta şi a vedea chipul Tău cel Sfânt şi mai strălucit decât soarele, ca să se îndulcească inima mea şi să se veselească”. Aceasta zicând şi ieşind din biserică, iarăşi cădea în noroi, dar iarăşi, nu deznădăjduia de a sa mântuire, ci de la păcat, întorcându-se la biserică, cele asemenea striga către Iubitorul de

oameni, Dumnezeu, şi zicea: „Pe Tine, Doamne, Te pun chezaş de acum, că nu voi mai face păcatul acesta, numai iartă-mi mie, Preabunule, cele de la început şi până în ceasul acesta Ţi-am greşit”. Şi, după ce făcea el aceste înfricoşate tocmeli, iarăşi se afla în păcatul cel rău şi puteai vedea iubirea lui Dumnezeu cea preadulce şi nemărginita lui bunătate, cum suferea, în toate zilele, călcarea şi neputinţa fratelui, cea neîndreptată şi rea. Şi din multă milă, căuta şi aştepta pocăinţa şi întoarcerea lui. Şi nu numai un an a făcut aceasta, nici doi, nici trei, ci zece ani şi mai mult. Vedeţi, fraţilor, suferirea cea nemăsurată şi iubirea de oameni cea nemărginită a Stăpânului? Cum totdeauana îndelung rabdă, suferind fărădelegile şi păcatele noastre cele cumplite? Că, de acel lucru, este cu putinţă a ne înspăimânta şi a ne minuna, de îndurările cele bogate ale lui Dumnezeu , că fratele făgăduind că nu va mai face altădată păcatul, rămânea de minciună. Deci, într-una din zile, întâmplându-se acestea şi făcând păcatul, fratele a alergat iarăşi la biserică, plângând şi suspinând şi tânguindu-se şi cerând îndurările Preabunului Stăpân, ca să se milostivească spre el, să scape de noroiul înverşunării.

Şi diavolul, începătorul răutăţii şi pierzătorul sufletelor noastre, văzând cum fratele ruga pe iubitorul de oameni Dumnezeu şi cum nimic nu foloseşte, că cele ce alcătuia el, adică diavolul, prin păcat, fratele prin păcăinţă le risipeşte, a strigat cu neruşinare către cinstita icoană a Domnului nostru Iisus Hristos: „Ce este mie şi

Ţie, Hristoase? Milostivirea Ta cea nemărginită mă biruieşte şi mă surpă, că primeşti pe acest desfrânat, care în toate zilele, minte înaintea Ta, defăimând stăpânirea Ta. Pentru ce nu-l arzi pe el, ci îndelung rabzi şi suferi? Că Tu vii să judeci pe desfrânaţi şi pe toţi păcătoşii să-i pierzi. Cu adevărat, nu eşti drept judecător, pentru că unde se pare stăpânirii Tale, treci cu vederea. Şi pe mine, pentru o mică înălţare, m-ai aruncat jos din cer. Iar acesta care zace înaintea feţii Tale, mincinos fiind şi desfrânat, îi dăruieşti blândeţea Ta. Pentru ce dar Te numesc pe Tine oamenii Judecător Drept? Că, precum văd, şi Tu faci deosebiri, din multă bunătate şi treci cu vederea dreptatea". Şi zicea acestea diavolul, iuţindu-se de multă amărăciune şi pară de foc scoţând pe nările lui. Acestea zicând a tăcut. Şi s-a făcut glas ca de la altar zicând: „O, balaure, preaviclean şi pierzător, nu te-ai săturat de socotinţa ta cea rea, că ai sorbit lumea? Ci şi pe cel care a venit la mila Mea cea nespusă, te sileşti să-l răpeşti şi să-l sorbi? Are atâtea greşeli, ca să pui şi să tragi în cumpănă cu sângele cel scump, pe care L-am vărsat Eu pe cruce, pentru el? Iată, înjunghierea Mea şi moartea au afundat fărădelegile lui şi tu, când vine la păcat, nu-l goneşti pe el, ci îl primeşti cu bucurie. Şi nu-l opreşti, nădăjduind să-l dobândeşti pe el. Şi Eu, Cel atât de milostiv şi iubitor de oameni, Eu, Care am poruncit lui Petru Apostolul să ierte celui ce greşeşte în fiecare zi, până de şaptezeci de ori câte şapte, oare nu-l voi ierta pe el? Oare nu-l voi milui? Da, cu adevărat,

că de vreme ce aleargă la Mine, nu Mă voi întoarce de la el, până ce-l voi câştiga. Că pentru păcătoşi M-am răstignit şi preacuratele Mele palme, pentru ei Le-am întins, ca cel ce va voi să se mântuiască, să ştie unde să alerge şi să se mântuiască. Că de la nimeni nu Mă întorc, pe nimenu nu gonesc. Chiar de-ar greşi de nenumărate ori într-o zi şi de nenumărate ori ar veni la Mine, nu va ieşi afară nemiluit. Că nu am venit să chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la păcăinţă!”.

Şi făcându-se glasul acesta, sta diavolul tremurând şi neputând să fugă. Şi iarăşi s-a făcut glas zicând: „Ascultă, amăgitorule, pentru ce zici că sunt nedrept? Că Eu către toţi sunt drept, că în starea în care aflu pe cineva, îl judec. Deci, iată pe acesta l-am aflat stând înaintea picioarelor Mele şi biruitor peste tine arătându-se. Îl voi lua dar pe el şi-i voi mântui sufletul lui, fiindcă n-a deznădăjduit de mântuirea sa. Iar tu care vezi cinstea lui, ruşinează-te”.

Deci, stând fratele cu faţa în jos şi tânguindu-se, şi-a dat duhul. Şi îndată venid ca focul o mare urgie a căzut peste satana şi l-a mistuit pe el. De aici se cunoaşte, fraţilor, milostivirea şi iubirea de oameni a lui Dumnezeu, cea nemăsurată şi niciodată să nu deznădăjduim de mântuirea noastră, Dumnezeului nostru slavă, acum şi pururea! Amin.

(13 iunie, pp. 39-40)

Cuvânt al Sfântului Vasile ca nimeni să nu se deznădăjduiască de mântuire căzând în multe păcate, ci să se pocăiască

Nimeni umblând în răutatea păcatului să nu deznădăjduiască, ştiind că pentru boala sufletului leacul sufletesc este pocăinţa. Pentru că prin ea se poate tămădui toată neputinţa şi, chiar stâlpul cel de întărire de ar cădea, poate prin pocăinţă să se îndrepteze. Frate, să nu fie hulite de tine ierburile cele de leac, nici să ţi se închidă cetatea mărturisirii, nici să te laşi în adâncul răutăţilor şi nici să te dai singur ucigaşului de oameni, pentru că Domnul ştie a scula pe cei căzuţi. Dacă nădejdea mântuirii te-a părăsit, frate, sau pomenirea lui Dumnezeu sau cugetarea bunătăţilor ce vor să fie, sau frica chinurilor care sunt gătite celor care nu s-au pocăit, nu sunt în mintea ta, apoi trezeşte-te degrabă, ridică-ţi ochii la cer şi vino-ţi în simţire, încetează cu răutăţile tale, depărtează de la tine beţia ce te-a cuprins şi adu-ţi aminte de îndurările lui Dumnezeu, că tămăduieşte cu untdelemn şi cu vin. Să nu deznădăjduieşti de mântuire, ci să-ţi aduci aminte de cele scrise: „Cel ce cade oare nu se va ridica? Şi cel ce se abate au nu se va întoarce? Cel sfărâmat de fiară neîmblânzită oare nu va birui? Iar cel ce se mărturiseşte nu este lepădat, pentru că Dumnezeu nu voieşte moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să se mântuiască”.

Chiar şi în adâncul răutăţilor dacă ai căzut, să nu deznădăjduieşti. Este vreme de înfrânare, este vreme şi de vindecare, este vreme şi de îndreptare. Ai alunecat? Scoală-te! Ai greşit? Părăseşte greşeala; să nu stai în calea păcatelor, ci să fugi. Că dacă, întorcându-te te vei scula, atunci sculându-te te vei mântui. Că după boală este sănătate şi din pocăinţă vine mântuire. Îndrăzneşte, nu deznădăjdui. Că nu este legea lui Dumnezeu ca legea stăpânitorilor celor ce judecă, care osândesc la moarte fără milă. Căci, trăind sub har, harul depărtează osânda aşteptând îndreptarea până când este încă deschisă uşa, iar după ce se va închide uşa atunci Mirele nu va mai auzi pe cei rămaşi afară. A Căruia este slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(26 iunie, p. 81)

Cuvânt despre pocăinţă

Spunea un oarecare părinte, zicând că în Tesalonic, este o mănăstire de fecioare. Iar una dintre acestea, din lucrarea vrăjmaşului, a vrut să plece din mănăstire. Şi, plecând, a căzut în desfrânare, că aşa a amăgit-o vrăjmaşul. Şi, după ce a căzut în păcat, a petrecut câtăva vreme în desfrânare, apoi, iarăşi, aducându-şi aminte de Dumnezeu, se gândea la pocăinţă. Şi,

pornindu-se să vină spre mănăstirea din care era, dorea, din tot sufletul, să se pocăiască. Dar, ajungând acolo, a căzut înaintea porţii şi a murit. Deci, a arătat Dumnezeu, unui episcop, moartea ei. Şi a văzut episcopul pe Sfinţii îngeri venind şi luându-i sufletul ei, iar pe draci, mergând în urma lor şi certându-se cu ei. Şi Sfinţii îngeri le-au zis: „Nouă ne-a slujit atâţia ani: al nostru este sufletul”. Iar, certându-se ei multă vreme, ziceau dracii: „Şi la mănăstire a mers cu lenevire, deci cum ziceţi că s-a pocăit?” Şi au răspuns îngerii şi au zis: „Dumnezeu, văzându-i gândul ei plecat acum spre pocăinţă, măcar că n-a mai avut vreme de pocăinţă şi de mărturisire din pricina morţii, i-a primit pocăinţa ei. Că a se pocăi stătea în puterea ei, pe când viaţa fiecăruia Atotţiitorul Dumnezeu o stăpâneşte”. Şi, aşa ruşinându-se, dracii au fugit. Pentru aceea cu pază să umblăm şi să vieţuim, că nu ştim în care ceas ne va lua pe noi moartea, care, facă Domnul, să ne găsească în pocăinţă şi cu păcatele mărturisite.

(14 iulie, pp. 61-62)

Cuvânt pentru cei ce greşesc şi nu vor să se pocăiască

Mulţi din cei ce greşesc zic adesea: „Sunt plin de întinăciune, cum voi putea sa mă apropii de Dumnezeu şi cum voi putea să-L rog pe El,

fiind eu cuprins de greşeli diavoleşti?”. Frate, oare eşti silit şi lipsit de îndrăzneală? Tocmai pentru aceasta să vii, ca să afli îndrăzneală mare. Că, oare, Dumnezeu este un om care vrea să te întrebe pe tine, ca să te ruşinezi de El? Dumnezeu vrea mai mult decât omul să te izbăvească pe tine din păcat. Nici tu însuţi nu doreşti mântuirea ta aşa cum vrea El să te mântuiască pe tine. Deci să nu zici: „Am pierit, ce voi face?”. Ai doctor, mai presus decât leacurile, care vrea să te vindece pe tine de boala păcatului, dacă tu singur îţi vei arăta boala, adică îţi vei mărturisi, mai înainte, greşeala ta, căci, pocăinţa de păcate face curat pe cel ce se pocăieşte cu mintea. Bine este a nu greşi, dar, şi mai bine este ca cei ce greşesc să se pocăiască şi, din durerile bolii, să se izbăvească şi, după răni, să fie sănătoşi. Pentru că nu a cădea este cumplit, ci a nu se ridica şi a zăcea după cădere. De vei zice: „Peste fire am greşit”, dar cine este fără de păcat pe pământ? Să-ţi fie destul aceasta spre pomenire; spune-ți ție, mai întâi, fărădelegile tale, ca să te îndreptezi. Plângi mai înainte, cât este încă vremea pocăinţei, ca să nu plângi atunci când nu va mai fi vreme de pocăinţă. Să lucrăm binele, până ce putem. Că nu iubeşte un tată pe fiul său cât iubeşte Dumnezeu sufletul cel ce se pocăieşte. Că aşa este iubirea de oameni a Stăpânului, că nu se întoarce de la nici unul din cei ce aleargă la El. Pentru cel ce vrea, niciodată nu este vreme neprielnică pentru căutarea mântuirii. Pentru că tâlharul s-a mântuit nu din

pricina vremii, ci pentru că a crezut şi s-a osândit pe sine şi astfel a luat după faptele sale şi, aşa, a aflat visteria cea nedeşertată a Împărăţiei cerurilor. Că, pentru cel ce se căieşte, începutul mântuirii este să se osândească pe sine; şi nu se va îndrepta cineva, acoperindu-şi greşelile sale. Iar cel ce se căieşte de răutăţile ce a făcut, dacă nu va face vrednica ispăşire de păcate, prin împlinirea canoanelor, atunci acela va răspunde la Judecată. Dumnezeului nostru slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

(17 iulie, pp. 69-70)

Învăţătură despre pocăinţă

Să nu te deznădăjduieşti, omule, nici să nu te depărtezi de rugăciuni, ci să mergi la biserică. Păcătos fiind, roagă-te cu suspine lui Dumnezeu şi-ţi va da ţie iubirea Sa de oameni şi iertare de păcatele tale.

Dar, dacă vei deznădăjdui, nevrând să vii la pocăinţă, apoi te dai pe tine însuţi în stăpânirea satanei. Sau dacă, îndoindu-te, nu mergi la pocăinţă, faci împiedicare dumnezeiescului dar, care voieşte să te miluiască pe tine şi pe toţi cei ce vin către El cu pocăinţă. Acum, dar, să alegi

ce este mai bine: Dacă este bun păcatul, păzeşte-l pe el şi petrece în el până la sfârşit, iar, dacă îţi dai seama de osânda cea pentru păcat, atunci de ce petreci în faptele cele pierzătoare? Pentru că scris este: „În starea în care te vei afla, întru aceea te voi judeca”.

(18 iulie, p. 72)

Cuvânt despre pocăinţă

Până ce eşti viu, pocăieşte-te, chiar de ai greşi şi în ziua cea mai de pe urmă, pe care zaci trăgându-ţi sufletul şi vrând să ieşi din viaţa aceasta, pocăieşte-te, că nu te va lăsa pe tine iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Şi să nu-mi zici mie: „Cum, sau în ce chip? Că sunt plin şi cuprins de stricăciune şi de răni şi, în ziua cea mai de pe urmă a vieţii mele, putea-voi oare să mă mărturisesc?”. Poţi foarte bine. Roagă-te şi din casa ta să rânduieşti să se facă milostenie la săraci. Tu acolo te duci, iar casa ta rămâne aici. Si să nu-mi zici mie: „Cum mă voi mântui?”, sau: „Cum mă voi curăţi?”. Când Dumnezeu lucrează, nu pune tu hotare. Că-ţi zice: „Dacă tu n-ai ajuns să te îngrijeşti de sufletul tău, fiind în viaţă, apoi măcar la sfârşitul vieţii tale să porunceşti la ai tăi să dea la săraci şi ajutători să ţi se facă ţie ai tăi prin milostenii şi jertfe. Şi să scrii în aşezământul

tău ca împreună cu fiii tăi şi cu neamurile tale să fie părtaşi la moştenirea ta, şi Stăpânul ceresc, Cel ce a zis: „Pe săraci să hrăneşti şi Eu, pentru ei, voi fi chezaş şi nu te voi lipsi de Împărăţia cerurilor”. Deci, să nu socotească nimeni ca o minciună milostenia făcută după moarte, pentru că este bună, bine plăcută şi primită la Dumnezeu. Căruia I se cuvine slava în veci! Amin.

(21 iulie, pp. 81-82)

Despre tâlharul ce s-a pocăit lângă stâlpul Sfântului Simeon

Un oarecare tâlhar din Antiohia, Ionatan cu numele, pe mulţi oameni îi ucidea pe drumuri şi prin case, tâlhăreşte năvălind năpraznic prin sate şi prin cetăţi; şi nimeni nu putea să-l prindă pe el, măcar că mulţi îi pândeau calea, că era puternic şi viteaz foarte, încât nimeni nu putea să-i stea împotrivă. Deci, s-a pornit toată Antiohia şi a trimis ostaşi ca să-l prindă pe dânsul, iar el neputând să se ascundă de dânşii ca un leu fugind de la faţa celor ce-l goneau pe el a alergat în ograda Cuviosului Simeon şi, apucându-se de stâlp, ca păcătoasa de picioarele lui Hristos, plângea cu amar. Deci Sfântul a strigat către dânsul, de sus: „Cine eşti,

de unde şi de ce ai venit aici?”. Iar el a zis: „Eu sunt Ionatan, tâlharul, cel ce am făcut toate răutăţile şi am venit aici, ca să mă căiesc de păcatele mele”. Acestea grăindu-le el, iată au năvălit din Antiohia ostaşii care-l goneau pe el, strigând către Cuviosul: „Dă-ne nouă, părinte, pe vrăjmaşul nostru, tâlharul, că, iată, şi fiarele sunt gata în cetate să-l mănânce”. Răspuns-a lor Fericitul Simeon: „Fiii mei, nu eu l-am adus pe el aici, ci Dumnezeu, Cel ce voieşte pocăinţa lui l-a povăţuit aici. Deci, de veţi putea intra înăuntru, prindeţi-l pe el, că eu nu pot să-l scot la voi, că mă tem de Acela Care l-a trimis la mine”. Acestea auzindu-le ostaşii şi neîndrăznind nu numai să intre în ogradă, ci nici cuvânt să zică împotrivă, s-au întors cu teamă şi au spus toate în Antiohia. Iar tâlharul a petrecut şapte zile lângă stâlp, căzând la rugăciune către Dumnezeu, mărturisindu-se şi plângând cu plângere mare, cât şi cei ce erau acolo, văzând pocăinţa şi plângerea lui, se umileau. Iar după şapte zile, a strigat către Sfântul: „Părinte, îmi porunceşti să mă duc?”. Iar părintele i-a zis : „Au, iarăşi la lucrurile tale cele rele te vei întoarce?”. Iar el a răspuns:. „Ba nu, părinte, ci vremea mea a sosit”. Şi aşa, vorbind cu dânsul, şi-a dat duhul său la Dumnezeu. Iar ucenicii Sfântului Simeon, vrând să îngroape pe tâlhar lângă ogradă, iată mai marii oştilor veniră de la Antiohia după tâlhar şi începură a striga: „Dă-ne nouă, părinte, pe vrăjmaşul nostru, de care toată cetatea s-a cutremurat”. Răspuns-a Cuviosul : „Cel ce l-a adus pe el la mine, Acela în mulţime

de oaste cerească a venit şi l-a luat pe el la Sine, curăţit prin pocăinţă; deci nu mă tulburaţi pe mine”. Acestea, auzindu-le acei dregători şi văzând pe tâlharul mort, s-au înspăimântat şi au lăudat pe Dumnezeu, Cel ce nu voieşte moartea păcătosului. Şi, întorcându-se, au spus în cetate cele ce de la Cuviosul au auzit şi au văzut.

(1 septembrie, pp. 7-8)

Cuvânt pentru pocăinţă

Într-o cetate a fost un episcop care, după reaua meşteşugire a diavolului, a căzut în desfrânare. Deci, într-una din zile, făcându-se adunare în Biserică, neştiind nimeni de păcatul lui, după ce s-a adunat tot poporul, s-a mărturisit singur înaintea tuturor, zicând: „Eu în desfrânare am căzut”. Şi, intrând, şi-a pus omoforul său pe altar, zicând: „De acum eu nu mai pot să vă fiu vouă episcop”. Şi a strigat tot poporul cu plângere, grăind: „Păcatul tău asupra noastră să fie, părinte, numai tu să ne fii la episcopie”. Şi, după multă rugăminte, le-a zis lor: „De voiţi să rămân la episcopie, să faceţi ceea ce vă voi spune”. Şi a poruncit să încuie uşile cele de pe lături. Şi s-a aruncat pe sine lângă o singură uşă cu faţa în jos şi a zis către popor: „Să nu aibă parte de Dumnezeu acela care, ieşind, nu mă va călca pe mine cu picioarele!”. Şi au făcut după cuvântul lui. Iar când şi cel mai de pe urmă ieşea, a venit din cer glas, grăind: „Pentru smerenia lui cea multă, am iertat lui păcatul”. Şi, aceasta auzind, tot poporul a preaslăvit pe Dumnezeu.

(5 septembrie, p. 15)

Povestire din Everghetinos despre o fecioară care s-a pocăit

Povestit-a oarecare din părinţi că în Tesalonic era o mănăstire de fecioare. Iar una dintre ele, prin lucrarea vrăjmaşului diavol, ieşind din mănăstire, a căzut în desfrânare. Apoi, cu ajutorul Iubitorului de oameni Dumnezeu, căindu-se, s-a întors la obştea ei şi, căzând înaintea porţii, s-a sfârşit. Şi s-a descoperit unuia din sfinţi moartea ei. Şi a văzut pe Sfinţii Îngeri venind să-i ia sufletul, iar pe draci venind pe urmă. Şi s-a făcut vorbă între dânşii. Sfinţii Îngeri ziceau că în pocăinţă a venit, iar diavolii împotrivă grăiau, zicând că lor le slujeşte de multă vreme. Şi, cum s-a pocăit, că nici n-a ajuns să intre în obşte? Şi au zis îngerii că Dumnezeu, de când a văzut paşii ei plecaţi spre mănăstire, a primit pocăinţa ei, că pe pocăinţă ea era stăpână, prin ţelul pe care şi l-a pus, iar Stăpânul vieţii este Domnul tuturor.

Deci, întru acestea ruşinându-se, diavolii s-au depărtat. Iar cel ce a văzut descoperirea, a povestit-o celor de faţă. Zis-a Avva Amonie: ,,De va voi omul, de dimineaţa până seara ajunge la măsura dumnezeiască”. Dumnezeului nostru slavă!

(6 septembrie, pp. 17-18)

Învăţătură a Sfântului, Părintelui nostru Teodor, egumenul studiţilor, ca să nu deznădăjduim de mila lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre

Niciun lucru nu-l opreşte pe cel ce voieşte să se mântuiască şi nicio pricină nu-l ţine pe el să nu se pocăiască, chiar de ar fi căzut în tot felul şi în cele mai de pe urmă păcate. Şi, ca dovadă că adevărat îmi este cuvântul, multe îmi sunt mărturiile. Iar una din cele multe este şi mărturia lui David, mai marele tâlharilor. În ce fel a fost el mai înainte? Au nu era el mai înainte ucigaş de oameni? Şi nu era plin de toate răutăţile? Şi cum s-a pocăit şi a luat asupra sa chipul călugăresc şi a fost iscusit şi pe cei munciţi de diavol îi izbăvea? Că i-a zis lui îngerul: Davide, Davide, ţi-a iertat Domnul Dumnezeu păcatele tale. Şi nu numai că l-a iertat pe el, ci şi făcător de minuni l-a arătat. Voieşti încă să vezi şi pe altul? Vezi pe Manase, care timp de cincizeci şi doi de ani a învăţat pe Israel spre închinarea idolilor celor fără de suflet. Ci şi acela, în puţine zile pocăindu-se, s-a mântuit şi a dat laudă lui Dumnezeu, laudă pe care şi acum o cântă Biserica lui Dumnezeu. Şi iarăşi dumnezeiescul David, după desfrânare şi după ucidere, pocăindu-se, proorocescul dar a primit. Iar Maria Egipteanca, după nesăturarea păcatului, la sfinţenie a ajuns şi a prooroci s-a învrednicit. Şi alţii mulţi, căzuţi în păcatele lor, cu pocăinţa s-au sculat. Drept

aceea, nimeni vreodată să nu se deznădăjduiască pe sine, ci să ne sârguim prin pocăinţă a ajunge mântuirea. Pentru aceea, fraţilor, mai treji să ne facem şi cu bună nădejde să credem că, dacă Dumnezeu şi pe cei ce au căzut în adâncul greşelilor i-a miluit, prin iubirea lui de oameni cea negrăită, şi-i cheamă, şi-i mântuieşte, cu cât mai vârtos pe noi, cei ce am greşit Lui ne va mântui. Şi, auzind acestea să nu zică nimeni: Dacă aşa făcând, aşa au fost primiţi de Dumnezeu, apoi şi pe noi, pe toţi, care cu neînfrânate patimi vieţuind acum, ne va milui. Să nu gândiţi acestea, că ei, după iertare, îngereşte au vieţuit. Iar cei ce cu neînfrânate patimi vieţuiesc aici de cugetul lor vor fi judecaţi, iar în veacul ce va sa fie, în osândă şi în chinuri vor fi, de vreme ce aici şi-au luat visteriile cele stricăcioase ale desfătărilor.

Deci, unii ca aceştia se cuvine să plângă, căci nimic nu înseamnează desfătarea lumii acesteia faţă de osânda celor ce greşesc. Pentru aceea, fraţilor, să pornim spre pocăinţă, cerând iertarea păcatelor, şi să ne bucurăm unul cu altul, sporind spre Dumnezeu, prin răbdare şi supunere şi prin domolirea poftelor trupeşti, care este cea de a doua mucenicie. Ca prin acestea să fim moştenitori cu desăvârşire ai vieţii celei veşnice, întru Hristos Iisus, Domnul nostru. Amin.

(11 septembrie, p. 36)

Sfânta Taisia (†340)

În părţile Egiptului, era o oarecare femeie cu rău nărav, fără de ruşine şi spurcată. Având ea o fiică, anume Taisia, a învăţat-o şi pe ea aceleaşi năravuri rele, cu care şi ea singură se obişnuise. Şi, ducând-o pe ea la casa de desfrânare, a dat-o în slujba satanei, ca să ducă la pierzare multe suflete omeneşti, înşelându-le cu frumuseţea ei. Că era Taisia foarte frumoasă la chip şi se vestise pretutindenea podoaba feţii sale, pe care mulţi poftindu-o, multe averi îi dăruiau, aur şi argint şi haine frumoase şi scumpe. Şi la atâta deşertăciune îi aducea, înşelându-i pe îndrăgitorii ei, încât mulţi au căzut în sărăcie, pierzându-şi, pentru dânsa, averile lor. Iar alţii, încăierându-se pentru dânsa şi bătându-se, i-au stropit pragurile casei cu sângele lor.

De aceasta auzind, cuviosul Părinte Pafnutie s-a îmbrăcat în haine mireneşti şi, luând un galben, a mers la locul unde trăia Taisia şi, văzând-o pe ea, i-a dat ei galbenul, cu chip că ar vrea să fie cu dânsa. Iar ea, luând galbenul, i-a zis lui: „Intră în cameră”. Iar el, intrând cu dânsa, a văzut un pat înalt şi, şezând pe el a zis către Taisia: „Nu ai oare o altă cameră mai tăinuită, ca să ne închidem într-însa şi să nu ne ştie nimeni?” Şi a zis Taisia: „Este. Dar de te ruşinezi de oameni, apoi şi în camera aceasta, ne putem ascunde de dânşii, că uşile sunt încuiate şi nimeni nu va intra aici, nici ne va şti pe noi. Iar

de te temi de Dumnezeu, apoi nu este loc care să te poată ascunde dinaintea Lui, măcar de te-ai ascunde şi sub pământ, şi acolo Dumnezeu vede”. Şi, auzind Pafnutie de la dânsa aceste cuvinte, a zis ei: „Au doară şi tu ştii de Dumnezeu?”. Iar ea a răspuns: „Şi pe Dumnezeu Îl ştiu şi de Împărăţia drepţilor am înţeles şi de osânda păcătoşilor am auzit”. Atunci i-a zis ei stareţul: „Dacă ştii de Dumnezeu şi de osândă, apoi pentru ce spurci pe oameni şi ai pierdut atâtea suflete? Şi oare nu vei fi întrebată nu numai pentru ale tale păcate, ci şi pentru ale acelora pe care i-ai spurcat, şi nu vei fi osândită în gheena focului?”. Şi acestea auzindu-le, Taisia s-a aruncat la picioarele stareţului cu plângere, zicând: „Şi aceasta o ştiu, că este pocăinţă celor ce greşesc şi iertare de greşală şi trag nădejde că, prin rugăciunile tale, să mă izbăvesc de greşeli şi să câştig mila Domnului. Deci, mă rog ţie, aşteaptă-mă puţin, numai trei ceasuri şi, după aceasta, unde îmi vei porunci, voi merge şi ceea ce-mi vei zice voi face. Iar stareţul, numindu-i ei locul la care avea să o aştepte pe ea, s-a dus. Şi, adunându-şi ea toată averea sa, cea adunată cu păcatele, preţul căreia era ca la patruzeci de litre de aur, a adus-o în mijlocul cetăţii şi, aprinzând foc, a aruncat-o în flăcări şi a ars-o înaintea a tot poporul, strigând: „Veniţi toţi cei ce aţi greşit cu mine şi vedeţi cum le ard pe cele ce mi-aţi dat mie”. Şi aşa, arzându-şi spurcata ei avere, s-a dus la locul unde o aştepta pe ea Pafnutie.

Deci, stareţul luând-o pe ea a dus-o într-o mănăstire de fecioare şi, cerând o chilie mică, a aşezat-o acolo pe Taisia şi a închis-o pe ea şi a întărit bine uşa cu piroane şi i-a lăsat numai o fereastră mică prin care era cu putinţă să-i dea puţină pâine şi apă. Apoi, a întrebat Taisia pe Sfântul Pafnutie: „Cum îmi porunceşti, părinte, să mă rog lui Dumnezeu?”. Şi i-a zis stareţul: „Nu eşti vrednică să chemi numele Domnului, nici să-ţi ridici mâinile tale spre cer, de vreme ce buzele tale sunt pline de spurcăciune şi mâinile tale întinate cu necurăţia, ci numai căutând spre răsărit, adeseori să zici: „Cel ce m-ai zidit, Dumnezeule, miluieşte-mă”. Şi a petrecut Taisia întru acea închisoare trei ani, rugându-se lui Dumnezeu, aşa precum era învăţată de Pafnutie. Şi puţină pâine gusta şi apă cu măsură bea şi aceea o dată pe zi. Iar după trei ani, Pafnutie, milostivindu-se spre dânsa, a mers la marele Antonie, vrând să ştie oare a iertat-o pe ea Dumnezeu sau nu. Şi, mergând la stareţ, i-a spus lui toate despre Taisia. Iar Antonie a chemat pe ucenicii săi şi le-a poruncit lor să se închidă fiecare deosebi în cămara sa şi toată noaptea să se roage lui Dumnezeu ca să se descopere vreunuia din ei despre Taisia, cea care se pocăieşte de păcatele sale. Şi au făcut ucenicii după porunca părintelui lor şi S-a milostivit Dumnezeu de a descoperit cele despre dânsa unuia dintre ei, anume Pavel, pe care îl numeau cel simplu. Acesta, stând la rugăciune noaptea, a fost în vedenie şi a văzut cerurile deschise şi un pat aşternut cu ţesături scumpe şi strălucind de

slavă, pe care îl păzeau trei fecioare cu feţe prealuminate şi o cunună era pe patul acela. Aceasta văzând-o, Pavel a zis: „Patul acesta şi cununa nu sunt gătite altcuiva fără numai părintelui meu Antonie”. Şi a venit către dânsul un glas, zicându-i: „Nu părintelui Antonie îi sunt gătite acelea, ci Taisiei, cea care a fost desfrânată”. Şi, venindu-şi în fire, Pavel se gândea la vedenia aceea, iar a doua zi, mergând, a spus fericiţilor părinţi, lui Antonie şi lui Pafnutie. Iar ei, auzind, au proslăvit pe Dumnezeu, Cel ce primeşte pe cei ce se pocăiesc cu adevărat.

Şi, sculându-se, Pafnutie a mers în mănăstirea de fecioare unde era Taisia. Şi, deschizând uşa, vrea să o scoată pe ea, iar ea se ruga de el, zicând: „Lasă-mă, părinte, să trăiesc aici până la moartea mea, că multe sunt păcatele mele, şi să plâng pentru ele”. Şi i-a zis ei stareţul: „Acum iubitorul de oameni Dumnezeu a primit pocăinţa ta şi ţi-a iertat păcatele tale”. Şi a scos-o pe ea din chilie. Iar fericita a zis: „Să mă crezi, părinte, că, de când am intrat în chilia aceasta, am pus toate păcatele mele înaintea ochilor mei celor de gând şi, căutând spre ele, am plâns neîncetat. Şi până acum, încă nu s-au dus toate lucrurile mele cele rele de la ochii mei, ci, stându-mi înainte, mă spăimântez pe mine, că voi fi osândită pentru dânsele. Iar, după ieşirea ei din chilie, fericita Taisia a petrecut cinsprezece zile, şi, după aceasta, a căzut într-o boală, în care, bolind trei zile, cu pace s-a odihnit, cu darul lui Dumnezeu.

Şi s-a mutat de la patul durerii, la patul acela pe care l-a văzut Sfântul Pavel cel simplu, gătit ei în ceruri, unde primeşte laudă cu drepţii, în slavă şi se bucură în veci. Şi, aşa, păcătoasa şi desfrânata ne-a întrecut pe noi în Împărăţia lui Dumnezeu. O, de n-am pierde nici noi, cu rugăciunile ei, aceeaşi Împărăţie! Amin.

(8 octombrie, pp. 26-28)

Cuvânt despre tâlharul ce s-a mântuit prin puţine lacrimi

În zilele lui Mauriciu împăratul (582—602), a fost un oarecare tâlhar din părţile Traciei, cu totul sălbatic şi cumplit şi era în aşa fel, că mulţi nu l-au putut prinde pe el. Deci auzind de aceasta, împăratul a trimis la dânsul crucea sa zicându-i: „Nu te teme!”. Iar tâlharul, văzând Cinstita Cruce şi crezând cuvântul împăratului, a venit şi a căzut la picioarele împăratului, mărturisindu-se. Iar împăratul cu bucurie l-a primit şi l-a iertat. Apoi, trecând puţine zile, a căzut în boală şi zăcea în casa de oaspeţi şi adormind a văzut înfricoşătoarea judecată. Şi trezindu-se în noaptea următoare, dacă s-a văzut pe sine bolnav şi aproape de ieşirea din viaţă, s-a întors la rugăciune către Dumnezeu plângând şi zicând cu amare lacrimi: „Nu cer de la tine,

Iubitorule de oameni, ceva mai mult decât numai câte le cerea prin mărturisire tâlharul cel mai înainte de mine. Şi, precum spre tâlharul acela, aşa şi faţă de mine, tâlharul, minunează milele iubirii Tale de oameni şi primeşte această suspinare a mea de noapte pe pat, nu pe cruce. Şi, precum ai primit pe cei dintru al unsprezecelea ceas, care nimic vrednic nu au lucrat, aşa mă primeşte şi pe mine afundându-mă în lacrimile mele cele puţine şi curăţindu-mă cu ele. Dă-mi mie iertare necerând ceva mai mult de la mine, că nu mă încape vremea şi pânditorii cei de prin peşteri s-au apropiat. Dar să nu stai împotrivă, nici să-mi iei seama cu deamănuntul, că nu vei afla în mine ceva bun. Că m-au cuprins fărădelegile mele şi către seară rău am ajuns, că nenumărate sunt datoriile mele. Ci, precum ai primit suspinarea cea amară a lui Petru, primeşte-o şi pe a mea, Iubitorule de oameni, turnând lacrimile acestea peste zapisul păcatelor mele şi cu buretele milostivirii Tale şterge greşelile mele cele neasemănate”.

Şi aşa multe ceasuri mărturisindu-se tâlharul şi cu mahramă ştergându-şi lacrimile sale şi-a dat duhul, precum ne-au spus cei de aproape ai săi. Iar cârmuitorul cel mai mare al casei de oaspeţi a văzut în somn, în ceasul în care a murit tâlharul, nişte demoni mulţi care, venind la patul tâlharului cu multe zapise, aveau scrise mulţime de păcate tâlhăreşti. Şi iată doi tineri frumoşi au adus o balanţă şi punând demonii toate zapisele tâlharului au şi tras în jos un taler al balanţei, iar celălalt taler sta sus. Deci au zis îngerii cei

luminoşi: „Oare nu avem de pus aici nimic ?”. Şi au zis unul către altul: „Ce putem să avem? Că nu-i mai mult decât zece zile de când s-a întors de la ucidere”. Şi când a grăit aceasta, a adăugat: „Să căutăm vreun lucru bun”. Şi a aflat unul dintre ei mahrama întru care erau lacrimile lui şi a zis; „Cu adevărat, aceasta este mahrama cu lacrimile lui; să o punem deci de cealaltă parte a cumpenei şi iubirea de oameni a lui Dumnezeu împreună cu ea şi vom vedea ce va fi”. Şi, numai cât au pus-o de cealaltă parte, a şi tras îndată şi a risipit zapisele ce erau de partea dracilor. Şi au strigat cu un glas zicând: „Cu adevărat a biruit iubirea de oameni a lui Dumnezeu”. Şi luând sufletul tâlharului l-au dus cu ei. Iar demonii tânguindu-se au fugit ruşinaţi.

Aceasta văzând-o, cârmuitorul casei s-a sculat şi alergând a intrat în cameră şi venind la patul tâlharului a aflat trupul cald încă, de vreme ce sufletul său se dusese la Dumnezeu, iar mahrama pe ochii lui fiind plină de lacrimi. Şi luând mahrama a întrebat pe împărat şi a zis : „Să lăudăm pe Dumnezeu, stăpâne. Că am auzit că în zilele stăpânitoarei tale împărăţii s-a mântuit un tâlhar”. Iată cu adevărat acum am văzut, numai de vom şi crede că sunt adevărate, că bine este să ne pregătim pe noi înşine şi să întâmpinăm cu pocăinţă ceasul cel înfricoşător al mântuirii.

(17 octombrie, pp. 53-54)

Cuvânt despre o femeie, care a venit la Cuviosul Neofit să se mărturisească

Cinstitul Neofit, îmbunătăţitul monah şi preotul lui Dumnezeu, care viaţă pustnicească petrecea, însuşi ne-a spus oarecând: O femeie slăvită, după moartea bărbatului ei, adunându-şi în gânduri păcatele sale şi aducându-şi aminte de ceasul morţii şi luând aminte şi la înfricoşata judecată, a mers la un călugăr Neofit şi, închinându-se lui, i-a zis: „Am venit la sfinţia ta, cinstite părinte, ca să-mi mărturisesc păcatele mele". Iar el n-a voit şi i-a zis: „Mie nu-mi este cu putinţă, fiică, să iau aminte la faptele femeieşti". Iar ea a zis: „Sfințite părinte, Domnul Iisus Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu, îmbrăcându-Se în chipul nostru, n-a lepădat pe desfrânata ce venise la Dânsul, sărutându-I cu lacrimi cinstitele Sale picioare şi mărturisindu-şi Lui păcatele sale. Iar tu mă îndepărtezi pe mine, care voiesc a mă pocăi şi a mă mântui?". Deci, aceasta auzind, stareţul i-a răspuns ei şi i-a zis: „Dacă aşa îmi grăieşti mie, fiică, şi cu credinţă ai venit la nevrednicia mea, să mergem în biserică şi spune, cu inima înfrântă, către Iubitorul de oameni, milostivul Dumnezeu, faptele tale, auzindu-le şi eu, prostul bătrân, unele ca acelea". Şi ea, venind împreună cu stareţul în biserică şi rugându-se, s-a închinat stareţului şi

sta tăcând. Iar stareţul o îndemna pe ea şi zicea: „Ce este aceasta, fiică, că de dimineaţă mi-ai silit a mea smerenie, ca să te primesc şi acum nu-mi spui nimic?”. Iar ea a răspuns: „Nu îndrăznesc a-ţi spune, cinstite părinte, că m-a cuprins un gând necunoscut”. Iar stareţul i-a zis: „Scrie-l pe el cu toată slobozenia şi eu voi citi hârtia aceea înaintea Domnului Dumnezeu, Care iartă, după multă mila Lui, păcatele noastre”. Şi a zis femeia: „Nici aceasta nu o pot face, pentru multele mele fapte de ruşine”. Şi i-a zis stareţul: „Dacă nici aceasta nu o poţi face, apoi eu îţi voi pomeni ţie câte păcate se fac în viaţa omenească, zicând câte unul şi întrebând dacă aşa oare făcut-ai sau altceva?”. Iar ea i-a răspuns: „Cu darul lui Dumnezeu şi cu sfintele tale rugăciuni, nimic din cele ce-mi grăieşti n-am făcut, ci altele sunt păcatele mele”. Iar el a zis: „Dacă sunt altele, apoi eu nu sunt ştiutor de inimi, nici tainele omeneşti nu le ştiu”. Şi ea a zis: „Roagă-te pentru mine, ca să facă Dumnezeu cum va voi El”. Şi, acestea zicând, s-a închinat stareţului. Iar ea mergând pe uliţă, a văzut pe un călugăr bătrân slăbănog, zăcând pe pământ şi cu totul neîngrijit şi i-a zis lui: „Oare voieşti să te iau în casa mea, unde te voi odihni bine, ca să te rogi lui Dumnezeu pentru a mea nevrednicie?”. Iar el a zis: „Voiesc, stăpână, să faci milă cu mine, ticălosul”. Deci, ea intrând, a gătit un pat şi, trimiţând, a cumpărat haine călugăreşti. Şi a poruncit slugilor să ia pe călugărul cel slăbănog şi, ducându-l la spălător, să-l spele pe el şi să-l îmbrace în hainele cele

noi, aducându-l să-l pună în patul cel gătit pentru dânsul. Şi, aceasta făcând-o, îi slujea lui acolo, ungându-i rănile şi tămăduindu-le.

Iar, după câtăva vreme, sosind Joia cea Mare a mântuitoarelor Patimi, a zis femeia către bătrânul acela: „Un lucru vreau să fac, părinte: să-l suferi şi să nu zici nimic”. Iar el a zis: „Cum vei porunci, stăpâna mea, aşa voi face”. Şi, sosind ceasul dumnezeieştii slujbe, iar în bisericuţa casei ei făcându-se Sfânta Liturghie, preotul îndată a început a citi *Evanghelia*, zicând: „Venind Iisus în Vitania în casa lui Simon cel lepros, s-a apropiat de dânsul o femeie desfrânată, având o sticlă cu mir scump.”. Iar când zicea preotul aceasta, stăpâna casei a luat un vas cu mir şi, apropiindu-se de călugăr, l-a turnat pe picioarele lui, şi sărutându-le, le-a udat cu lacrimi şi cu părul capului ei le-a şters şi şi-a mărturisit păcatele sale. Deci, aceasta aşa făcându-se, a fost un cutremur înfricoşat, nu în toată cetatea, ci numai în casa ei, iar după cutremur un glas zicând: „Iartă-ţi-se ţie păcatele tale!”. Iar, după ce a venit acel dumnezeiesc glas, s-a sculat călugărul sănătos cu totul, neavând nici o bubă, nici rană pe trupul său, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Care face înfricoşătoare şi mari minuni. Iar acea fericită femeie şi-a luat iertare de păcatele sale, din mila lui Dumnezeu cea neasemuită. Şi, petrecând ceilalţi ani ai vieţii sale în pocăinţă, s-a mutat la Dumnezeu, Cel ce voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunostinţa adevărului să vină,

că nu voieşte moartea păcătosului, ci întoarcerea lui o aşteaptă.

Drept aceea şi noi, fraţilor, ştiind mila Mântuitorului nostru, să ne sârguim a avea pocăinţă, înfrânare şi dragoste şi să nu ne deznădăjduim de a noastră mântuire, măcar că şi foarte păcătoşi suntem. Să ascultăm pe Domnul, Cel ce a zis: „De şaptezeci de ori câte şapte pe zi de ar greşi cineva, pocăinţă să ceară!”. Şi în orice ceas greşiţi, întru acelaşi ceas să vă mărturisiţi, nu ca unul către altul, ci ca Însuşi lui Dumnezeu. Să muiem ţarinile inimilor noastre şi să semănăm fapte bune şi să ne curăţim cu lacrimile, ca să nu fim ruşinaţi, înaintea Înfricoşătorului Judecător.

(18 octombrie, pp. 56-57)

Învăţătură a Sfântului Efrem despre aducerea aminte de moarte

„Frate, aşteaptă în fiecare zi ieşirea ta şi te găteşte către călătoria aceea. Că, în ceasul întru care nu te aştepţi, înfricoşătoarea poruncă va veni şi vai aceluia ce se va afla nepregătit. Iar, de eşti tânăr, de multe ori vrăjmaşul îţi pune în gând zicând: „Eşti încă tânăr, îndulceşte-te de dulceţile vieţii şi la bătrâneţe te vei pocăi. Că ştii pe mulţi îndulcindu-se şi de dulceţile acestea de

aici şi, la urmă pocăindu-se, dobândesc şi bunătăţile cereşti. Şi tu ce voieşti, să-ţi chinuieşti trupul încă din tinereţe? Vezi nu cumva şi în boală să cazi”. Dar tu, stând împotrivă, zi vrăjmaşului: „O, prigonitorule al sufletelor şi luptătorule, încetează să-mi pui în gând unele ca acestea. Dar dacă mă va apuca moartea la tinereţe şi nu voi ajunge la bătrâneţe, ce voi răspunde înaintea judecăţii lui Hristos? Că văd pe mulţi tineri murind şi bătrâni îndelung trăind, că hotarul morţii nu-i aşezat la cunoştinţa oamenilor. Deci, dacă voi fi luat, pot eu zice atunci Judecătorului: „Am fost luat fiind tânăr, ci slobozeşte-mă, ca să mă pocăiesc?”. Nicidecum. Ci, într-alt chip văd cum Domnul slăveşte pe cei ce Îi slujesc Lui din tinereţe până la bătrâneţe. Că a zis către Ieremia Proorocul: „Adusu-Mi-am aminte de mila tinereţilor tale şi de dragostea faptelor tale”. Tu urmează calea lui Israel. Iar pe cel ce a urmat din tinereţe până la bătrâneţe gândul înşelăciunii, Proorocul l-a mustrat zicând: „Tânăr şi tu fiind, învechitule în zile rele, acum te-au ajuns păcatele tale care le-ai făcut mai înainte”. Pentru aceasta şi Duhul Sfânt fericeşte pe cel ce ridică din tinereţe jugul lui Hristos zicând : „Bine este bărbatului când va ridica jugul din tinereţile lui”. Deci depărtează-te de la mine, iubitorule de fărădelege şi viclean sfătuitor. Domnul Dumnezeu să strice măiestriile tale, iar pe mine, din vrăjmăşiile tale să mă scoată cu a Sa putere şi dar.

Deci, iubitule, să ai în minte pururea ziua sfârşitului tău, când vei zăcea pe rogojina ta

gata să mori. Vai, vai, ce fel de frică şi de cutremur cuprinde pe suflet întru acel ceas! Şi, mai vârtos, dacă îşi va cerceta cugetul de a făcut sau nu vreun bine în viaţa aceasta. Adică, dacă a răbdat vreun necaz şi ocară pentru Domnul şi cele plăcute înaintea Lui a făcut. Atunci, cu bucurie multă se suie în ceruri de Sfinţii îngeri fiind povăţuit. Precum cel ce se osteneşte a lucra toată ziua, aşteaptă ceasul al doisprezecelea ca, după osteneală, să primească plata sa şi apoi să se odihnească, aşa şi sufletele drepţilor aşteaptă ziua aceea. Iar sufletele păcătoşilor se cuprind de multă frică şi cutremur în acel ceas. Că, precum un osândit, fiind prins de ostaşi şi dus la judecată, se teme şi se clatină în toate părţile, socotind chinurile pe care le va pătimi, aşa şi sufletele osândiţilor tremură cumplit, în ceasul acela, privind la nesfârşita muncă a veşnicului foc şi la celelalte chinuri nesfârşite şi netrecute. Chiar de ar zice către cei ce-l silesc să meargă: „Lăsaţi-mă puţin să mă pocăiesc”, nu are cine să-l audă, ci mai vârtos îi răspunde lui: „Când aveai vreme nu te-ai pocăit, acum făgăduieşti a te pocăi? Când îţi era cu putinţă nu te-ai nevoit, acum vrei a te nevoi, după ce s-au închis toate uşile şi a trecut vremea nevoinţei? Nu ai auzit pe Domnul zicând: «Privegheaţi, că nu ştiţi ziua nici ceasul?».

Acestea şi altele ca acestea ştiind, iubitule, nevoieşte-te, până mai ai vreme şi făclia sufletului tău o păzeşte nestinsă pururea cu lucrarea faptelor bune. Că, venind Mirele şi gata aflându-te, să intri împreună cu Dânsul în

cămara cerească, împreună cu celelalte suflete ale fecioarelor celor ce cu vrednicie au vieţuit pentru El, Căruia Se cuvine slava în veci! Amin”.

(28 octombrie, pp. 90-91)

Cuvânt despre ieşirea sufletului şi suirea la ceruri

Fericitul Ioan cel Milostiv grăia de-a pururea despre pomenirea morţii şi despre ieşirea sufletului, că-i era lui descoperit de la Sfântul Simeon Stâlpnicul, zicând că, ieşind sufletul din trup şi vrând să se suie la ceruri, îl întâmpină pe el cetele dracilor şi-l întreabă mai întâi de minciuni şi de clevetiri; că, dacă de acelea nu s-a pocăit, apoi este oprit de către draci. Şi iarăşi, mai sus dracii întâmpină sufletul şi îl întreabă despre desfrânare şi trufie şi, dacă de acestea s-a pocăit, se izbăveşte de dânşii. Şi multe sunt împiedicările şi întrebările sufletului de către draci, vrând acesta să meargă la ceruri. Vin după acestea dracii mâniei şi invidiei şi vorbirii de rău, ai iuţimii, ai mândriei, ai grăirii de ruşine, ai nesupunerii, ai cămătăriei, ai iubirii de argint, ai beţiei, ai vrăjii, ai descântecelor şi lăcomiei, ai urii de fraţi, ai uciderii, ai furtişagului, ai nemilostivirii.

Şi, când ticălosul acela de suflet se duce de la pământ la cer, nu stau aproape de dânsul

Sfinţii Îngeri şi nici îi ajută lui, ci singur sufletul nostru pentru sine dă răspuns, prin pocăinţă şi prin fapte bune, iar mai mult decât toate, prin milostenie. Că orice păcat pentru care nu se pocăieşte aici din cauza uitării, apoi dincolo, prin milostenia făcută în timpul vieţii, se izbăveşte de silnicia vămilor drăceşti. Deci acestea ştiindu-le, fraţilor, să ne temem de acel ceas amar, când ne vor întâmpina pe noi acei cruzi şi nemilostivi vameşi, către care nu ne vom pricepe ce vom zice. Drept aceea, acum să ne pocăim de toate răutăţile şi după puterea noastră să facem milostenie, care poate să ne petreacă pe noi de la pământ la cer şi să ne slobozească pe noi de la drăceasca oprire. Multă este ura lor spre noi şi mare este şi frica noastră şi primejdia văzduhului aceluia. Că, dacă de la o cetate până la altă cetate aici pe pământ avem trebuinţă de un om care să ne ducă pe noi, ca nu cumva rătăcind să cădem în locuri rele sau în râuri de netrecut sau între tâlhari neîmblânziţi, cu atât mai vârtos avem trebuinţă de călăuze şi povăţuitori dumnezeieşti care să ne ducă pe calea cea lungă şi veşnică, care începe în ziua morţii, la ieşirea sufletului din trup, pe care nu putem în nici un chip să nu o străbatem şi să scăpăm.

(29 octombrie, p. 92)

Cuvânt din Pateric, că, după ieşire, sufletul primeşte înfricoşată cercetare în văzduh

Zicea fericitul Teofil arhiepiscopul: „Fraţilor, câtă frică şi cutremur şi câtă nevoie suferă sufletul când se desparte de trup sau după despărţire? Că vin către dânsul toate începătoriile şi puterile întunericului. Şi îi aduc lui toate păcatele cele întru ştiinţă şi întru neştiinţă, de la naştere până la ceasul cel mai de pe urmă al lui, întru care s-a despărţit de trup şi stau pârând cumplit. Dar stau şi Sfintele Puteri înaintea feţei demonilor, aducând împotrivă vreo oarecare faptă bună, ce a lucrat sufletul acela. Deci ce fel de cutremur ţi se pare a avea atunci acesta, la o înfricoşătoare cercetare ca aceea şi la o neamăgită cercare, la judecată fiind supus? Nu este cu putinţă a povesti cu cuvântul sau a înţelege cu cugetul frica aceea ce cuprinde sufletul atunci până la dumnezeiasca hotărâre.

Deci, de i se va da lui izbăvire, îndată cei ce se împotrivesc celor răi iau putere şi el e răpit de dânşii şi fără oprire se duce întru negrăită bucurie şi slavă, întru care va fi aşezat. Dacă întru lenevire trăind se va afla nevrednic de izbăvire, aude acel glas înfricoşător: „Să fie depărtat necredinciosul, ca să nu vadă slava lui Dumnezeu”. Atunci îl ajunge pe el ziua mâniei, ziua necazului şi a durerii celei nesfârşite, că se dă în întunericul cel mai dinafară, în iad

pogorându-se, în veşnicul foc osândindu-se şi într-însul în veci netrecuţi va fi muncindu-se.

Unde este atunci nălucirea lumii şi lauda? Unde este mărirea deşartă şi răsfăţarea, dulceaţa deşartei, a nestătătoarei vieţi? Unde banii? Unde bunul neam? Unde tată sau mamă? Sau fraţi sau prieteni? Cine din aceştia va putea să scape sufletul cel ars în foc şi cumplit muncit de alte nepovestite chinuri?

Dumnezeului nostru,slava!

(30 octombrie, pp. 94-95)

Cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur, despre osânda cea fără de sfârşit şi despre Împărăţia cerească şi ca să avem în minte totdeauna ziua ieşirii sufletului nostru

Să intrăm, iubiţilor, fiecare întru a sa conştiinţă şi să ne gândim la păcate şi să facem judecată asupra noastră, ca nu cumva cu lumea să fim înstrăinaţi, că înfricoşătoare este Judecata, groaznic este locul şi plin de întrebare şi de frică, asemenea şi râul cel de foc care va curge. Să ne aducem aminte de ceea ce s-a zis în *Evanghelie*: „Îngerii alergând, cămara închizându-se, făcliile stingându-se, puterile trăgând în cuptorul cel de foc. Însă să te gândeşti şi la aceasta: dacă vreunuia dintre noi i s-ar scoate la iveală astăzi, înaintea a tot poporul, un lucru ascuns, apoi cât nu s-ar ruga ca să piară mai bine sau să se desfacă pământul cu dânsul? Dar când ar fi martori răi de faţă la taina aceea? Apoi, ce defăimare nu vom primi atunci când, înaintea a toată lumea, se vor aduce la iveală toate, într-o privelişte ca aceea, înaintea celor ştiuţi şi neştiuţi de noi, toţi luând aminte? Oh, vai mie, cum voi spune vouă nevoia aceea? De neomenească nedumerire surprinşi sau mai bine încă se cade a zice, de frica de Dumnezeu, în ce chip vom fi atunci, spune-mi mie, când legaţi, cu dinţii scrâşnind, întru întunericul cel mai din afară vom fi goniţi? Drept aceea, pe acestea ce vor să fie, căderea din împărăţie, adică durerea, legăturile cele vestite din gheenă, întunericul cel mai din afară, viermele cel otrăvit, scrâşnirea dinţilor, scârba, greutatea râului celui de foc, cuptorul cel nestins, pe toate adunându-le şi înainte punându-le, averea acesta adunată să o dezrădăcinăm, că boală este. Iar pe adevărata

bogăţie, luând-o, să ne izbăveşti, de această cumplită sărăcie, veşnicei Judecăţi şi bunătăţilor celor ce vor să fie să ne împărtăşeşti. Că, dacă ne vom sârgui şi ne vom ruga la Dânsul, apoi ne va ierta pe noi Dumnezeu. Iar de nu vom cere de la Dâsnul nici vom face nimic de acest fel, apoi cum vom fi noi iertaţi? Că fapte bune nu vom îndeplini, dormind. Că nici lucrurile cele bune ale lumii acesteia nu este cu putinţă a le afla nicodată cel ce doarme, cu cât mai vârtos cele duhovniceşti. Că şi de la un prieten, nimic nu va lua cândva cel ce doarme, apoi cum de la Dumnezeu? Nici părinţii nu fac cinste copiilor celor somnoroşi, cu mult mai mult Dumnezeu. Nici stăpânii nu suferă pe slugile cele leneşe, cum iarăşi Dumnezeu va suferi? Pentru aceea să ne strâmtorăm puţin aici, acum ca în veci să ne veselim. Că strâmtoraţi se cade să fim aici, de nu, apoi acolo ne aşteaptă pe noi suferinţa, pentru ce dar nu voim să fim obidiţi aici, ca acolo să ne odihnim de-a pururea? Să suspinăm deci puţin, rogu-vă pe voi şi să ne tânguim aici, ca atunci să nu plângem. Aici acest plâns este o faptă bună, iar acolo este fără de folos. Aici, puţină vreme te vei veseli, iar acolo fără de sfârşit de vei întrista. Să ne întristăm, iubiţilor, până ce este vreme. Însă, foarte să ne îngrijim, ca să nu zicem ca bogatul cel nebun (*Luca*, 12, 19,20). Dacă a iertat acum, acela se îngrijeşte de mântuirea sa. Deci de ea să ne îngrijim acum! Dumnezeului nostru slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

(13 noiembrie, pp. 47-48)

Cuvânt despre pocăinţă

Întoarce-te, din toată inima, cu suspinuri şi cu lacrimi. Cu răbdare smereşte-te şi miluieşte pe săraci şi pe sărmani şi iartă greşelile aproapelui tău. Pentru că acum, zice Domnul nostru, întoarceţi-vă către Mine cu toată inima voastră, cu post, şi cu tânguire şi cu plângere. Rupeţi-vă inimile voastre, iară nu hainele, întoarceţi-vă la Domnul Dumnezeul vostru, că milostiv şi îndurat este, îndelung răbdător şi mult milostiv. Pentru că cel ce miluieşte, zice, miluit va fi şi apoi, iertaţi şi se va ierta vouă. Milostenia bărbatului ca o pecete este pe dânsul şi dar bun este celor ce o fac pe ea înaintea Celui Preaînalt. Şi aşa păcatele se şterg.

Dacă vei avea pocăinţa ninivitenilor, ai pe David, care, prin pocăinţă, şi-a curăţit păcatele şi atât a arătat puterea pocăinţei, încât, prin ea şi de darul proorociei iarăşi, s-a învrednicit şi lui Dumnezeu Tatăl s-a făcut cunoscut. Ai pe Petru, pe care o slujnică l-a întrebat despre Învăţătorul şi s-a lepădat de El cu blestem, făcându-se că nu-L ştie pe Dânsul, şi cu mincinos jurământ s-a jurat. Însă, atât şi-a curăţit spurcăciunea lepădării, încât şi întâistătător s-a făcut el şi din starea cetei Apostolilor n-a căzut şi a fost numit

Bisericii temelie şi Cereştii Împărăţii chelar de Însuşi Dumnezeul Adevărului.

Ai pe vameşul şi pe fiul cel pierdut, ai pe desfrânata şi pe tâlharul care, într-un ceas, prin glasul cel cu bună înţelegere, au fost iertaţi de păcate şi în patria Raiului cetăţeni s-au făcut. Îndrăzneşte prin pocăinţă, dezbracă-ţi spurcăciunea, nu te teme, căci, după aceea Domnul îndrăzneţ te va face pe tine. Şi când te vei pocăi şi vei suspina, atunci te vei mântui. Că mare este mila lui Hristos Dumnezeu şi curăţire este celor ce se întorc la Dânsul, cu pocăinţă, pentru că numai atunci mila Domnului, ca ploaia pe câmp, în sufletele noastre se va pogorî şi războiul vrăjmaşului împotriva noastră se va strica, întru Hristos Iisus Domnul nostru.

(1 decembrie, pp. 4-5)

Învăţătură a Sfântului Ioan Gură de Aur, despre pocăinţă

Să ne asemănăm şi noi femeii celei din Samaria şi să nu ne ruşinăm a mărturisi oamenilor păcatele noastre. Că, dacă ne vom ruşina să ne descoperim la oameni păcatele noastre, pentru mântuire, apoi în ziua Judecăţii, nu înaintea unuia sau a doi oameni, ci înaintea întregii lumi, care va privi la noi, vom da răspuns

şi vom fi cercetaţi. Că Dumnezeu, acum, ne ajută pe noi, că nu voieşte moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu.

Deci, să ne aducem aminte cum a venit Natan la David, prooroc la prooroc, fiindcă şi David prooroc era; ci precum şi doctorii, când se îmbolnăvesc, apoi de alt doctor au trebuinţă, că boala pierde meşteşugul, la fel şi aici, toate descoperindu-se, se arată la lumină şi se vindecă. Şi precum o bubă, până este ascunsă şi acoperită nu se tămăduieşte, ci când iese deasupra, la arătare, atunci se vindecă fără osteneală, tot aşa şi păcatul, până ce este tăinuit şi ascuns nu se iartă.

Drept aceea, să nu te temi că vei primi canon de la un om, că şi dezlegare tot de la om primeşti. Căci, dacă de la om nu vei primi să faci canon, atunci eşti în primejdie a te lega, în munca cea veşnică, cu legături nedezlegate, unde nu mai este cu putinţă să ne pocăim. Deci, iubiţilor, rogu-vă pe voi unul pe altul îndemnaţi-vă spre pocăinţă, ca toţi să întâmpinăm faţa lui Dumnezeu prin mărturisirea noastră. Dumnezeului nostru, slavă!

(7 decembrie, pp. 34-35)

Cuvânt despre pocăinţă

La întoarcerea fiului celui desfrânat să-i urmezi, adică să cazi către Dumnezeu, cu inima înfrântă şi duh smerit şi, ca acela, să grăieşti: ,,Greşit-am înaintea Ta, Doamne, primeşte-mă, Părinte, pe mine, cel ce mă pocăiesc”, încă şi de căderi să te laşi şi de păcate să te lepezi şi să fugi. Că, de te vei întoarce spre Dumnezeu cu pocăinţă şi fapta cea rea o vei îndepărta de la viaţa ta şi nu o vei mai face, atunci îţi va fi ţie de ajutor Atotţiitorul Dumnezeu şi Domnul.

(19 decembrie, p. 76)

Cuvânt al Sfântului Părintelui nostru Nifon, cum putem, la suflarea cea mai de pe urmă, cu pocăinţă, cu lacrimi şi milostenie, să plăcem lui Dumnezeu

A văzut Cuviosul Nifon doi îngeri înălţând un suflet la cer. Iar după ce s-au apropiat de vama desfrânării şi de alte vămi ale păcatelor, au început cei mai mari draci de la vamă să se mânie şi să se tulbure, zicând: „Cum de îndrăzniţi voi să treceţi sufletul acesta pe lângă noi, fiindcă al nostru este?”. Grăit-au îngerii către dânşii: „Cum să fie al vostru şi ce semn aveţi pe el, spuneţi-ne nouă”. Zisu-le-au lor aceia: „Până la moarte, răutăţile toate le-a făcut. Şi iată sufletul acesta este robit de patimi şi a murit

fără de pocăinţă şi nu s-a lăsat de păcate nicidecum până ce a murit, rob fiind păcatului şi lucrător al nostru a fost până acum”.

Atunci a grăit unul din îngerii lui Dumnezeu: „Într-adevăr, noi nu vă credem nici pe voi, nici pe tatăl vostru, diavolul, că de toată minciuna sunteţi plini, viclenilor. Să se cheme aici îngerul, căruia la Sfântul Botez i s-a dat lui spre păzire şi acela va spune adevărul”. Iar după ce-l chemară acolo, l-au întrebat pe el îngerii: „Să ne spui nouă, sufletul acesta căitu-s-a de fărădelegile sale sau întru păcate a murit?”. Răspuns-a îngerul şi a zis: „Eu nu sunt om nici duh viclean şi nu voiesc să spun minciună ca toţi aceşti draci. Ci, întru slava Domnului nostru Iisus Hristos, vă spun vouă că, din ceasul când a început a se îmbolnăvi, de atunci a început a lăcrima mărturisindu-şi păcatele sale. Şi, întinzându-şi mâinile sale la cer, se ruga lui Dumnezeu şi, pentru că l-a iertat, Dumnezeu îl stăpâneşte. Slavă judecăţii Lui celei drepte”.

Apoi dracii au răspuns zicând către îngeri: „Dacă se cade să fie mântuit acesta, apoi toată lumea va primi mântuire şi toţi păcătoşii; şi în zadar ne ostenim noi”. Atunci iarăşi le-au zis lor Sfinţii Îngeri: „Luaţi aminte, ticăloşilor, că, oricâţi ar fi cei care, din tinereţe, au greşit, dar pe urmă s-au mărturisit şi s-au pocăit, apoi să ştiţi că de toate acele păcate pe toţi i-a iertat Dumnezeu. Şi măcar că de au mai şi căzut în oarecare răutăţi, dar îndată lăcrimând, pocăindu-se, suspinând, şi făcând milostenie la săraci, aceştia degrabă au primit iertăciune. Deci, ce vi se pare vouă,

ticăloase fiare cumplite, oare se cade să câştige mântuire sufletul acesta sau nu? Însă să ştiţi că Dumnezeu le este judecător acelora care prin pocăinţă îşi aruncă nădejdea spre Dânsul. Şi acestea ne-au ieşit nouă la lumină prin pocăinţă. Şi tot ce se arată în Dumnezeu lumină este”. Drept aceea câţi oameni îşi mărturisesc cu lacrimi păcatele lor înaintea lui Dumnezeu cu smerenie multă şi cu suspinuri şi se căiesc de lucrurile rele, primesc de la Milostivul Dumnezeu iertarea păcatelor lor. Iar cei care întru fărădelegi vor muri tăinuindu-le faţă de Dumnezeu şi nemărturisindu-le, acelora Dumnezeu le este judecător şi-i va mustra în vecii cei nesfârşiţi”.

Acestea zicându-le, îngerii au ruşinat duhurile cele viclene. Şi aşa s-au dus spre porţile cereşti şi s-a mântuit sufletul acela.

(29 decembrie, pp. 104-105)

Cuvânt de învăţătură al lui Eusebiu Pamfil, despre pocăinţa lui David

Natan acela, Prorocul, a vorbit în pilde cu David, din care învaţă şi arată că, după o mare cădere, i s-a întâmplat lui David greşeala aceea. Şi cuvântul mai arată că nu înaintea a tot

norodul l-a mustrat pe el, ci, după ce a intrat, zice, faţă cu dânsul, iar nu de faţă cu alţi martori i-a grăit. Iar David, nu numai că şi-a mărturisit greşeala sa, ci s-a mărturisit şi oamenilor, celor de după dânsul, scriind acel psalm cunoscut, când a intrat el la Betseba, femeia lui Urie. Deci, intrând la dânsul, Natan Prorocul i-a spus pentru care pricină a fost el lăsat să cadă într-o faptă rea ca aceea. Şi anume, pentru cuvântul acela, pe care l-a zis întru sine aşa: „Eu am zis, întru îndestularea mea: Nu mă voi clinti în veac". (*Ps.* 29,5). Iată, dar, că, înălţându-se cu mintea, a grăit un cuvânt ca acesta, că, adică, nu se va prăbuşi niciodată şi va petrece neschimbat şi fără de patimă, întru îndestularea lui. Greu cuvânt şi mândrie afară din cale. Pentru că: „De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc" (*Ps.* 126,1). Deci, acestea şi Apostolul ştiindu-le, n-a îndrăznit să zică: „Nu mă voi clătina în veac", ci se îngrijea zicând: „Nu cumva, altora propovăduind, eu singur să fiu nepriceput şi nelămurit?". Şi ne învaţă: „Nimeni să nu se laude, la oameni, ci cel ce se laudă întru Domnul să se laude; Şi celui ce i se pare că stă, să se păzească pe sine, ca să nu cadă".

Să înţelegem dar, fraţilor, cum David numai cu un cuvânt, lăudându-se, a greşit. Pentru aceea şi diavolul i-a întins lui cursă, ca, adică, să greşească cu Betseba. Dar, înălţându-se, s-a smerit şi a postit. Cu atât mai mult ni se cade nouă, fraţilor, să ne smerim înaintea lui Dumnezeu şi să nu ne înălţăm cu mărire deşartă. Să ne aducem aminte de cei flămânzi, care

umblă în sărăcie, cum se zbuciumă, cum se chinuiesc cu gerul, cu viforul, cu foamea şi se luptă cu golătatea, uneori nici acoperământ având, iar de noi sunt trecuţi cu vederea. Deci, de voim să ne facem nouă înşine pe Dumnezeu milostiv, să aducem în casele noastre pe unii ca aceştia, să arătăm spre dânşii dragoste mare şi să nu-i deznădăjduim de a lor mântuire, ca, printr-înşii, să câştigăm şi noi milă în ziua judecăţii Domnului nostru Iisus Hristos. Căruia se cuvine slavă acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

(30 decembrie, p. 107)

12. Un frate l-a întrebat pe avva Pimen zicând: am făcut păcat mare şi voiesc să mă pocăiesc trei ani. I-a zis lui bătrânul: este mult. Şi a zis fratele: dar până la un an? Şi a zis iarăşi bătrânul: mult este. Iar cei ce erau de faţă au zis: dar până la patruzeci de zile? Şi iarăşi a zis: mult este. Şi a adăugat: eu zic că, dacă din toată inima se va pocăi omul şi nu va mai continua să facă păcatul, şi în trei zile îl primeşte pe el Dumnezeu*.

(p. 168)

* Cuvinte alese din *Pateric,* Episcopia Ortodoxă Alba-Iulia, 1990

120. A întrebat un frate pe avva Pimen, zicând: ce este pocăinţa păcatului ? Si i-a zis bătrânul : a nu-l mai face de aici înainte, că pentru aceasta s-au numit fără prihană drepții, că au lasat păcatele și drepți s-au facut.

(p. 182)

3. Un bătrân oarecare foarte silitor spre mântuirea sa, avea un frate mai trândav şi mai leneş spre mântuire care, văzându-l pe bătrân postind şi câte şase zile nemâncând, a zis: părinte, eu am citit că postirea multă aduce omului mândrie. Bătrânul i-a răspuns: frate, de vom socoti noi aceea, apoi prin lenevire şi prin nepurtarea de griji şi prin nesilinţă ne va veni umilinţa? Dacă este aşa, frate, să lăsăm dar pustia şi să mergem de aici în lume să ne luăm femei, să mâncăm carne şi să bem vin! Amar nouă, frate, că suntem înşelaţi şi batjocoriţi de vrăjmaşul. Nouă, frate, ni se cade în toată vremea şi în tot ceasul şi tot lucrul nostru să gândim şi să zicem aşa: de mă va certa Dumnezeu acum cu moartea, oare ce fapte de îndreptare am cu care să mă arăt Judecătorului? Şi ia aminte ce îţi va răspunde ţie către acestea cugetul tău. De te judecă pe tine şi te învinuieşte cu ceva cugetul sau pentru vreun lucru te înalţă gândul tău, atunci îndată să te laşi de acel lucru şi să te apuci de altul, prin care să te nădăjduieşti că Dumnezeu îţi va ajuta ţie printr-însul.

Căci se cade creștinului să fie gata în tot ceasul de ieşirea călătoriei sale, când va ieşi

sufletul său din trup. Pentru aceea, frate, ori de mănânci, ori de bei, ori altceva de lucrezi, totdeauna zi în gândul tău: oare, de mă va chema Dumnezeu astăzi, ce voi face ca să fiu primit şi plăcut Domnului? Atunci ia aminte, cum cugetul tău te va sfătui şi te va învăţa ce să faci şi să te sileşti să faci ce îţi va zice. Iar de te vei îndrepta şi vei începe a petrece cu post, cu priveghere, cu nevoinţă şi cu osteneală şi după aceea ele vor slăbi, să nu fii, frate, împuţinat la suflet, ci iar începe şi nu înceta a te nevoi şi a păzi acestea până la moarte. Căci în ce fapte te va găsi moartea, în acele fapte vei fi judecat. Ori în post, ori în priveghere, în silinţă şi osteneală, ori în lenevire şi în trândăvire şi într-alte fapte lumeşti nefolositoare şi în nepurtare de grijă. Pentru aceea, frate, datori suntem în toate zilele, în toată vremea şi în tot ceasul, a ne cerca şi a ne ispiti, oare la ce sporire a faptelor bune ne aflăm? Oare sporesc eu în lucrurile şi faptele prin care să aibă nădejde mântuirea mea: în priveghere, în rugăciuni, în post sau în tăcere liniştită? Sau mai ales decât toate, în smerenie, căci aceasta este sporirea cea adevărată a sufletului, ca în tot ceasul să fii mai smerit şi tuturor plecat, zicând în sine că tot omul este mai vrednic şi mai bun decât tine. Fără de această smerenie, departe este călugărul de Dumnezeu şi fără smerenie nu este nicio nădejde de mântuirea lui.

(cap. IV, *Pentru smerenie şi umilinţă*, pp. 264-265)

1. Un frate şedea într-o chilie din Egipt, în multă smerenie petrecând. Şi avea acesta o soră care curvea în cetate pricinuind pierzare la multe suflete. De multe ori mustrându-l bătrânii, mai pe urmă trimiţându-l pe fratele la dânsa, doar sfătuind-o se va lipsi de păcatul cel ce se lucra printr-însa. După ce a ajuns el la locul acela, văzându-l unul din cunoscuţi, a alergat mai înainte şi a vestit surorii lui, zicând: iată, fratele tău este lângă uşă. Atunci ea pătrunzându-se la inimă de căință şi lăsând pe ibovnicii cărora le slujea, a ieşit cu capul gol în întâmpinarea fratelui său. Dând să-l îmbrăţişeze i-a zis fratele: sora mea cea adevărată, fie-ţi milă de sufletul tău, că mulţi pier din cauza ta! Cum vei putea suferi munca cea veşnică şi amară? Iar ea cutremurându-se, i-a zis: crezi că mai este mântuire pentru mine de acum? Răspuns-a fratele: de vei voi, este mântuire. Ea aruncându-se la picioarele fratelui său, îl ruga să o ia în pustie, împreună cu el. El i-a zis: pune-ţi acoperământul pe cap şi vino după mine! Atunci ea i-a zis: să mergem, că mai de folos îmi este să fac această necuviinţă să merg cu capul gol, decât să intru în cursa fărădelegii. Şi mergând ei, o sfătuia fratele său la pocăinţă. Când vedea pe unii venind înspre ei, îi spunea: de vreme ce nu toţi ştiu că eşti sora mea, dă-te în lături puţin din cale, până ce vor trece cei ce vin. Iar ea s-a abătut. După aceea i-a zis: să mergem, soro, în calea noastră! Dar ea nu i-a răspuns. Şi apropiindu-se el de dânsa, a găsit-o moartă. A văzut şi tălpile picioarelor ei însângerate, căci

era desculţă. Şi fratele vestind bătrânilor cele ce s-au întâmplat şi iscându-se neînţelegere între dânşii, s-a descoperit unuia din bătrâni despre dânsa, că de vreme ce nu a purtat grijă de nici un lucru trupesc, ci şi-a defăimat şi trupul, nesuspinând întru atâta rană, pentru aceasta i s-a primit pocăinţa.

(cap. XIX, *Pentru pocăinţă*, p. 387)

7. Un frate l-a întrebat pe un bâtrân, zicând: de se va întâmpla cineva, din lucrarea diavolului, să cadă în curvie, ce se întâmplă cu cei ce s-au smintit? Şi a povestit bătrânul, zicând: un diacon era vestit într-o chinovie a Egiptului, iar un om din cetate fiind izgonit de judecător a venit cu toată casa sa la acea chinovie. Şi din ispita diavolului, a căzut diaconul cu o femeie din cele ce veniseră cu omul şi a făcut tuturor ruşine, fiindcă s-a cunoscut lucrul. Iar el s-a dus la un bătrân preţuit al său şi i-a vestit ceea ce s-a întâmplat. Şi avea bătrânul înăuntrul chiliei sale o ascunzătoare, pe care o ştia şi diaconul. Şi l-a rugat să intre acolo să se îngroape ca şi de viu, neştiind nimeni altul ceea ce se făcuse, numai bătrânul acela. Şi a plecat bătrânul. Deci intrând diaconul în întunericul acela, s-a pocăit înaintea lui Dumnezeu, plângându-şi păcatul totdeauna şi nehrănindu-se decât cu pâine şi cu apă, pe care i le da bătrânul la o vreme. Apoi trecând un timp, n-a crescut apa râului ca de obicei. Şi toţi făcând litanie şi rugându-Se lui Dumnezeu cu deadinsul, s-a descoperit unuia din sfinţi că, de nu va veni cutare diacon, care este ascuns la cutare monah,

apa râului nu creşte. Acela primind răspunsul, a povestit tuturor cele ce i s-au făcut lui cunoscute de la Dumnezeu. Şi auzind cei de faţă, s-au minunat şi venind l-au scos din locul în care era ascuns silindu-l să se roage. Şi, rugându-se, îndată a crescut apa. Astfel cei ce s-au smintit mai înainte, cu mult mai mult s-au folosit de pocăinţa lui şi L-au proslăvit pe Dumnezeu.

(cap. XIX, *Pentru pocăinţă*, p. 390)

9. Spuneau Părinţii despre un bătrân, că îi ziceau lui gândurile: Lasă astăzi că mâine te vei pocăi! El le răspundea: Nu! Astăzi mă voi pocăi şi mâine fie voia lui Dumnezeu.

(cap. XIX, *Pentru pocăinţă*, p. 392)

12. Zis-a un bătrân: de vei cădea în păcat şi îl vei părăsi şi vei veni la scârbă şi pocăinţă, vezi să nu încetezi a te scârbi şi a suspina către Domnul până la ziua morţii tale, de vreme ce iarăşi, degrabă vei cădea în aceeaşi groapă. Căci întristarea către Dumnezeu este zăbală a sufletului şi nu-l lasă să cadă.

(cap. XIX, *Pentru pocăinţă*, p. 393)

Citind cu toată luarea aminte cele consemnate în aceste pagini, am reținut, între altele, și faptul că unele persoane cu mari și multe păcate au fost iertate de Dumnezeu, nu în scaunul de spovedanie, ci pe calea spre scaunul de spovedanie, unde nu au mai ajuns, pentru că, pe cale, și-au dat obștescul sfârșit. Ele au fost iertate pentru căința lor. Prin aceasta Dumnezeu ne-a arătat importanța căinței, atunci când vrem să ne pocăim, să curmăm cu păcatele, atunci

când ne mărturisim păcatele preotului duhovnic în scaunul de spovedanie.

Dumnezeu ne iartă păcatele, ne mântuiește prin „iconomie” adică prin pogorământ. El ne cere puțin, anume căință adâncă, ce atârnă de voința noastră. „De va voi omul, de dimineață până seara, ajunge în măsură dumnezeiască” (*Pateric* - Avva Antonie). „Dacă din toată inima se va pocăi omul și nu va mai continua să facă păcatul, și în trei zile îl primește pe el Dumnezeu” (*Pateric* - Avva Pimen). Pentru puținul nostru, Dumnezeu ne dă nemăsurat de mult: iertarea păcatelor, mântuirea, Împărăția cerurilor.

Acest fel de iertare a păcatelor, prin „iconomie”, înainte de a ajunge la scaunul de spovedanie datorită morții cu trupul, nu înseamnă că pentru iertarea păcatelor nu mai avem nevoie de spovedanie la preotul duhovnic. Dimpotrivă, Însuși Dumnezeu a hotărât: „Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, ținute vor fi” (*Ioan* 20,22-23). În scaunul de spovedanie, preotul duhovnic rostește: „... cu puterea ce-mi este dată (de Dumnezeu - n.n.), te iert și te dezleg de păcatele tale” (mărturisite cu o căință adâncă - n.n.).

Așa a hotărât Dumnezeu ca harul iertării păcatelor dat de El slujitorilor sfințiți să fie împărtășit prin mijlocirea preotului duhovnic în Sfânta Taină a Spovedaniei.

Sfinții Apostoli aduc Mântuitorului doar cinci pâini și doi pești. Mântuitorul Iisus Hristos le

binecuvintează, le înmulțește, le frânge și apoi le dă Apostolilor ca ei să le dea spre mâncare celor peste 5000 de bărbați, afară de femei și copii (*Matei* 14, 18-19). Dumnezeu împărtășește oamenilor darurile Sale prin oameni, oameni aleși de El, „iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu” (*I Corinteni* 4, 1). „Prin sfinții care sunt pe pământul Lui, minunată a făcut Domnul toată voia întru ei” (*Psalmul* 15,3). Dumnezeu nu vrea să fie singur sau să lucreze singur spre binele nostru, ci împreună cu noi (*Marcu* 16, 20; *I Corinteni* 3, 9; 15,10) și cu „iconomii Tainelor Lui” (episcopii, preoții - n.n.), cărora „le-a dat slujirea împăcării”, făcându-i „mijlocitori” către Dumnezeu.

Așa lucrează Dumnezeu mântuirea noastră, iertarea păcatelor noastre.

† P I M E N

ARHIEPISCOP AL SUCEVEI ŞI RĂDĂUŢILOR

CUPRINS

Cuvânt înainte..3
Cuvânt despre un călugăr ce s-a lepădat de Hristos, dar apoi, iar l-a mântuit pe el Dumnezeu...6
Cuvânt al Sfântului Efrem, despre cei ce în fiecare zi păcătuiesc şi în fiecare zi se pocăiesc....................................9
Cuvânt despre neiertarea păcatelor fără canon......................11
Cuvânt pentru a mărturisi păcatele la preoți.........................13
Cuvânt al aceluiaşi Anastasie egumenul, despre mărturisirea păcatelor...14
Pomenirea Sfântului Varvar, care a fost mai înainte tâlhar şi, prin mare pocăință, a plăcut lui Dumnezeu..........................15
Învățătură despre viață, moarte şi judecată...........................20
Cuvânt despre beție şi despre pocăință................................21
Cuvânt din Pateric...22
Cuvânt din Pateric, despre un pustnic, care a greşit şi s-a pocăit...23
Cuvânt din Pateric, despre păcăință.....................................26
Cuvânt al Sfântului Vasile ca nimeni să nu se deznădăjduiască de mântuire căzând în multe păcate, ci să se pocăiască...30
Cuvânt despre pocăință...31
Cuvânt pentru cei ce greşesc şi nu vor să se pocăiască.........32
Învățătură despre pocăință..34
Cuvânt despre pocăință...35
Despre tâlharul ce s-a pocăit lângă stâlpul Sfântului Simeon 36
Cuvânt pentru pocăință...39

Povestire din Everghetinos despre o fecioară care s-a pocăit 40
Învățătură a Sfântului, Părintelui nostru Teodor, egumenul studiților, ca să nu deznădăjduim de mila lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre...41
Sfânta Taisia (†340)..43
Cuvânt despre tâlharul ce s-a mântuit prin puține lacrimi….47
Cuvânt despre o femeie, care a venit la Cuviosul Neofit să se mărturisească..50
Învățătură a Sfântului Efrem despre aducerea aminte de moarte..53
Cuvânt despre ieşirea sufletului şi suirea la ceruri...............56
Cuvânt din Pateric, că, după ieşire, sufletul primeşte înfricoşată cercetare în văzduh..58
Cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur, despre osânda cea fără de sfârşit şi despre Împărăția cerească şi ca să avem în minte totdeauna ziua ieşirii sufletului nostru...............................59
Cuvânt despre pocăință...62
Învățătura a Sfântului Ioan Gură de Aur, despre pocăință….63
Cuvânt despre pocăință...64
Cuvânt al Sfântului Părintelui nostru Nifon, cum putem, la suflarea cea mai de pe urmă, cu pocăință, cu lacrimi şi milostenie, să plăcem lui Dumnezeu..................................65
Cuvânt de învățătură al lui Eusebiu Pamfil, despre pocăința lui David...67